

# DIAK

**Katja Kellari**  
**Sirke Suoranta**

Sosionomi AMK  
Varhaiskasvatuksen sosionomi  
Diakonia-ammattikorkeakoulu  
Opinnäytetyö, 2024



**Ulkopedagogiikan vuosikellon  
kehittäminen varhaiskasvattajille  
varhaiskasvatukseen**

## TIIVISTELMÄ

Katja Kellari ja Sirke Suoranta  
Ulkopedagogiikan vuosikellon kehittäminen varhaiskasvattajille  
varhaiskasvatukseen  
43 sivua ja 2 liitettä  
Syksy 2024  
Diakonia-ammattikorkeakoulu  
Sosionomi AMK  
Varhaiskasvatuksen sosionomi

Opinnäytetyö laadittiin yhteiskehittämällä, ja sen toimeksiantajana oli päiväkoti Mänttä-Vilppulassa. Lähdettiin tekemään vuosikelloa varhaiskasvattajille. Sen tarkoituksena oli lisätä ulkopedagogiikkaa varhaiskasvatukseen. Tavoitteena oli innostaa ja rohkaista kasvattajia laajentamaan oppimisympäristöjä päiväkodin ulkopuolelle. Kehittämistoiminnan menetelmänä käytettiin PDCA-mallia. Mallin mukaan aloitettiin vuosikellon suunnittelulla, sen jälkeen toteutettiin työ, esiteltiin päiväkodin kasvattajille sekä pyydettiin heiltä arviointia. Lopuksi mietittiin, miten vuosikelloa voi jatkokehittää.

Teoriaosuus käsitteli varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa, oppimisen alueita ja ulkopedagogiikkaa. Laadukas varhaiskasvatus rakentuu kokopäiväpedagogiikasta, jossa oppimisen alueet ja ulkopedagogiikka otetaan huomioon toimintaa toteuttaessa. Lapsille opetetaan luontokasvatusta, ja he saavat osallistua ja vaikuttaa luontoa sekä ympäristöä koskeviin kysymyksiin.

Opinnäytetyö tehtiin työelämälähtöisesti ja sitä kehitettiin yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa. Vuosikello tehtiin digitaaliseen muotoon päiväkodin yhteiseen tallennustilaan, jossa se on kaikkien varhaiskasvattajien saatavilla.

Opinnäytetyössä korostui luonnon ja metsän hyödyt lapsen oppimiselle ja kehitykselle. Opinnäytetyöllä pyrittiin mahdollistamaan kaikille kasvattajille toimintamalleja ja käytännön ohjeita, joilla he voivat rikastuttaa omaa ammatillisuuttaan. Samalla he tarjoavat laadukasta ja monipuolista varhaiskasvatusta lapsille.

Asiasanat: ekososiaalinen sivistys, oppimisympäristö, pedagogiikka, varhaiskasvatus

## ABSTRACT

Katja Kellari ja Sirke Suoranta

Development of an annual calendar for the outdoor pedagogy in early childhood education

43 p., 2 appendices

Autumn 2024

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor of Social Services

The thesis used the co-developed approach, and the study was commissioned by the city of Mänttä-Vilppula. The aim was to create an annual calendar focusing on the pedagogy of outdoor spaces in early childhood education. Especially, to inspire and encourage educators to extend their learning environments outside the day-care centre. The thesis used PDCA model as a method of development.

The theoretical part of the study discusses the pedagogy of early childhood education and care, learning domains and outdoor pedagogy. The quality early childhood education and care is built on a full-time pedagogy that considers learning domains and outdoor pedagogy in the implementation of activities. Children are taught nature education and given the opportunity to contribute to issues concerning nature and the environment.

The thesis was implemented in working life and was developed in cooperation with the early childhood education and care sector. The annual plan is in digital form on a shared platform where it is accessible for the early childhood education teachers in the day care centre.

The thesis highlights the benefits of nature and the forest in children's learning and development. Through this thesis, all educators are enabled to develop models and practical guidelines to enrich their own professionalism and thus provide high quality, diversified early childhood education for children.

Keywords: early childhood education, pedagogy, learning environment, eco-social education

# SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	4
2 VARHAISKASVATUKSEN PEDAGOGIIKKA.....	5
2.1 Pedagogiikan näkökulmia varhaiskasvatuksessa .....	5
2.2 Kokopäiväpedagogiikka varhaiskasvatuksessa .....	7
2.3 Varhaiskasvatussuunnitelma .....	8
2.4 Lasten osallisuus ja toimijuus.....	9
3 OPPIMISEN ALUEET .....	11
3.1 Kielten rikas maailma .....	12
3.2 Ilmaisun monet muodot.....	12
3.3 Minä ja meidän yhteisömme .....	13
3.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni .....	15
3.5 Kasvan, liikun ja kehityn.....	16
4 ULKOPEDAGOGIIKAN TOIMINTA JA HYVINVOINTIHYÖDYT .....	17
4.1 Kestävä kehitys lasten kanssa .....	17
4.2 Liikuntasuositukset varhaiskasvatukselle.....	20
4.3 Oppimisympäristö ulkona.....	20
4.4 Turvallisuuden huomioiminen .....	23
5 TARKOITUS JA TAVOITTEET.....	24
6 KEHITTÄMISHANKKEEN PROSESSIN KUVAUS .....	24
6.1 Toimintaympäristö ja kehittämislähtökohdat .....	26
6.2 Kehittämistyön menetelmät.....	26
6.3 Vuosikellon rakentaminen -suunnittelu ja toteutus .....	27
6.4 Arviointi ja sen tulokset .....	29
7 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYTEEN JA LUOTETTAVUUTEEN LIITTYVÄT KYSYMYKSET .....	30
8 POHDINTA.....	32

8.1 Ammatillinen kasvu .....	34
8.2 Johtopäätökset ja jatkokehittämisen ideoita .....	35
LÄHTEET .....	36
LIITE 1. Palautekysely tiimeille .....	44
LIITE 2. Vuosikello .....	45

## 1 JOHDANTO

Meillä jokaisella on erilainen luontosuhde. Toisinaan on hyvä pysähtyä pohtimaan omaa suhdettaan luontoon. Siten näytämme tuleville ikäluokille mallia, kuinka arvostamme ja käyttäydymme luonnossa. Ulkona toimiessamme toteutamme arvokasta työtä tukien lasten liikunta innostuksen jatkumista läpi elämän sekä otamme huomioon myös koko maapallon tulevaisuuden. (Fågel ym., 2021.) Luonnon tarjoamia hyvinvointivaikutuksia on useita. Erilaiset ympäristöt tuovat lapselle ja nuorelle monenlaisia liikkumisen mahdollisuuksia sekä antavat mielikuvitukselle tilaa. Luonto myös mahdollistaa tunteidenkäsittelyä. Lapsi saa luonnosta leikki- ja seikkailuympäristön ja hänellä on mahdollisuus itseilmaisuuksiin ja yhteisölliseen toimintaan. (Laisaari, 2021.)

Opinnäytetyömme teoria osuudessa kirjoitimme tietoa varhaiskasvatuksesta sekä siitä mikä varhaiskasvatuksen toimintaa määrittelee. Opinnäytetyömme lähtökohtana kuvasimme lasten ulkopedagogiikan tärkeyttä. Rakensimme ulkopedagogiikan vuosikellon varhaiskasvattajille. Mahdollistimme materiaalin kaikkien Mänttä-Vilppulan varhaiskasvattajien käyttöön. Halusimme kehittää lasten luontokokemuksia, liikunnan hyötyjä ja oppimisympäristön monipuolistamista sekä ekologista näkökulmaa.

Yhteiskeitimme meidän yhteistyötahomme kanssa ulkoympäristön hyödyntämistä oppimisympäristönä, koska se on tärkeä osa varhaiskasvatusta ja sen toteutus on vielä vähäistä. Opinnäytetyöllämme kannustimme varhaiskasvattajia monipuolistamaan toimintaansa lasten kanssa. Tarkoituksena oli rakentaa ulkopedagogiikan vuosikello varhaiskasvattajille, joka toimii varhaiskasvattajille toiminnan suunnittelun apuna. Luonnossa oppiminen ei ole pelkästään siellä oleilua vaan jokainen kerta on oppimiskokemus, sillä on merkityksellinen päämäärä laajentaa ihmisten käsitystä lähiluonnon ja koko planeetan rajoista ja näin kannustaa kestävään murrokseen (Cantell, 2023). Hyödynsimme opinnäytetyössämme päiväkodin läheisyydessä olevia luonto- ja liikuntamahdollisuuksia. Tavoitteenamme oli laajentaa työelämätahon kanssa

varhaiskasvatuksen oppimisympäristöä sekä lisätä varhaiskasvattajien luontosuhdetta.

## 2 VARHAISKASVATUKSEN PEDAGOGIIKKA

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan pedagogista toimintaa, jota varhaiskasvatustieteiden laissa (L 540/2018 2.§) määritellään. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa pedagogiikka pohjautuu varhaiskasvatuksessa määriteltyyn arvoperustaan sekä arvioon lapsesta, lapsen kasvusta ja oppimisesta. Pedagogiikka tarkoittaa laaja-alaiseen, etupäässä kasvatustieteelliseen tietoon perustuvaa suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvattajien toimintaa. Pedagogiikka toteutetaan osaavan johtajan ja osaavan henkilökunnan toteuttamana, se on suunniteltua ja tavoitteellista toimintaa lasten hyvinvoinnin sekä oppimisen saavuttamiseksi. (Opetushallitus [Oph] 2022a.)

### 2.1 Pedagogiikan näkökulmia varhaiskasvatuksessa

Pedagogiikka on varhaiskasvattajan ja lapsen välistä vuorovaikutusta jokaisessa päivän ja arjen tilanteessa. Pedagogiikalla tarkoitetaan ammatillisesti johdettua, ammattihenkilöstön toteuttamaa, tavoitteellista ja suunnitelmallista toimintaa, joka perustuu tietoon sekä arvoihin. (Ahonen & Roos, 2019, s. 13.) Ulko-oppimisympäristössä toteutetaan ulkoryhmän kanssa ulkona oppimisen pedagogiikkaa (Kettunen & Laine, 2018).

Pedagogisen osaamisen edellytyksenä katsotaan olevan koulutus eli ammatillinen pätevyys varhaiskasvatukseen. Ammatillisuuden taustalla on tutkittuun tietoon perustuva ymmärrys ja tietotaito siitä, miten ja miksi varhaiskasvatustyötä tehdään. (Ahonen & Roos, 2019, s. 12–14.) Uusi

varhaiskasvatustalaki (L540/2018) tuo vahvistusta pedagogiikkaan ja selkeyttä työntekijöiden työnkuviin, parantaa lasten oppimista sekä nostaa varhaiskasvatuksen laaduntasoa, koska koulutusta lisätään (Ranta ym., 2021).

Varhaiskasvatusryhmässä pitää olla lakiuudistuksen jälkeen vuodesta 2030 lähtien kahdella kolmasosalla varhaiskasvatuksen opettajan pätevyys, opettajan tai varhaiskasvatuksen sosionomin pätevyys, jolla on varhaiskasvatuksen opettajan pätevyys. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, i.a.). Tällä tarkoitetaan, että molemmilla varhaiskasvattajilla varhaiskasvatusryhmässä tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan pätevyys. Varhaiskasvatuksen opettajana voi työskennellä sosionomi, jolla on sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto suoritettuna 31.7.2023 mennessä. (Talentia, i.a.) Tällä hetkellä varhaiskasvatuksen opettajan pätevyyden saa vain kasvatustieteiden kandidaatti tutkinnolla (L 540/2018 6. 26.§).

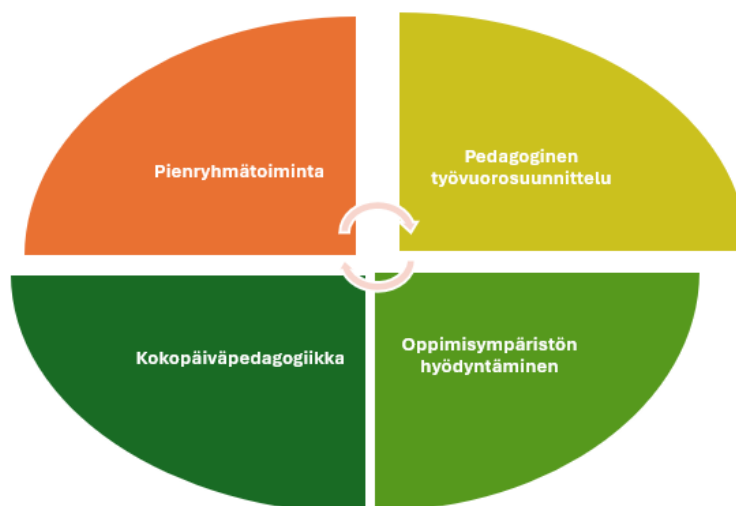
Toinen vaihtoehto uuteen lakiin perustuen on että, varhaiskasvatusryhmässä yhdellä on varhaiskasvatuksen opettajan pätevyys ja toisella varhaiskasvatuksen sosionomin pätevyys (Opetus- ja kulttuuriministeriö, i.a.). Ryhmässä Varhaiskasvatuksen opettajan lisäksi yhdellä täytyy olla vähintään varhaiskasvatuksen sosionomin sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, jonka pitää sisältää 60 opintopisteen verran sosiaalipedagogisia opintoja (L 540/2018 6. 27.§). Varhaiskasvatus ryhmässä yhdellä kolmasosalla täytyy olla varhaiskasvatuksen lastenhoitajan pätevyys (Opetus- ja kulttuuriministeriö, i.a.). Lastenhoitajan voi työskennellä kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon suorittanut, sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon eli lähihoitaja tutkinnon suorittanut tai joku muu vastaava tutkinto, johon sisältyy riittävästi lasten hoidollisia, kasvatuksellisia ja opetuksellisia opintoja (L 540/2018 6. 28.§).

Tämä uudistus tuo mahdollisuuden hyödyntää eri ammattiryhmien erityisosaamista ja yhdistää niitä (Ranta ym., 2021). Lapsen varhaiskasvatuspäivän tulee olla suunnitelmallista ja tavoitteellista, jossa yhdistyy kasvatuksellinen, opetuksellinen sekä hoidollinen kokonaisuus. Ilman

tavoitteita on mahdotonta suunnitella tai arvioida pedagogiikka. (Ahonen & Roos, 2019, s. 12–14.)

## 2.2 Kokopäiväpedagogiikka varhaiskasvatuksessa

Kokopäiväpedagogiikka on vakiintunut toimintatavaksi suomalaisessa varhaiskasvatuksessa. Paikallisesti tehdyissä varhaiskasvatussuunnitelmissa sitä käytetään useasti, vaikka tieteellisesti käsitettä ei ole vielä määritelty, vaan se on kesken. (Lämsä, 2021.) Pedagogiikalla tarkoitetaan sitä, miten varhaiskasvatuksessa toimitaan, sekä millaisena lapsi ja hänen oppimisensa ymmärretään. Varhaiskasvatuksessa tehdään laaja-alaista kokopäiväpedagogiikkaa, joka tarkoittaa sitä, että oppimista tapahtuu koko ajan. Sitä tapahtuu vuorovaikutustilanteissa sekä kaikessa yhteisessä toiminnassa ryhmän ja lapsen kanssa. Pedagogiikka on siis läsnä kaikissa arjen tilanteissa ei vain pelkästään ohjatuissa toiminnoissa. (Ahonen & Roos, 2019, s. 11–12.)



Kuvio 1. Kokopäiväpedagogiikka ja sen kehittäminen varhaiskasvatuksessa (Lämsä, 2021).

Lähtökohtana erilaisissa keskusteluissa ja tarkasteluissa koskien kokopäiväpedagogiikkaa, on ollut pienryhmätoiminta, päivän aikana tapahtuvat siirtymätilanteet sekä henkilökunnan työvuorosuunnittelun välinen yhteys. Hyvän työvuorosuunnittelun avulla pyritään ylläpitämään pienryhmätoimintaa koko päivän ajan. Kokopäiväpedagogiikkaa voidaan kuvailla neliapilakuvion avulla (Kuvio 1). Toimintarakenteella tuodaan näkyväksi ammattilaisten välisiä suhteita, määritellään työntekijöiden tehtävät sekä vastualueet ja erilaiset toimenkuvat sekä tavat keskustella. Onnistuakseen pienryhmätoiminta tarvitsee kokopäiväpedagogiikkaa ja pedagogista työvuorojen suunnittelua ja oppimisympäristöjä. Selvä malli vahvistaa ja yhdistää pedagogista toimintaa, avustaa pedagogisen toiminnan arvioinnissa, vahvistaa henkilökunnan tietoista osaamista, antaa tunteen yhteenkuuluvuudesta ja tukee johtajan toimintaa. (Lämsä, 2021).

### 2.3 Varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatuslaki (L540/2018 3.§) tuo esille yksilön iän mukaiset tarpeet auttaa kasvua ja kehitystä sekä hyvinvointia. Jatkuvaa oppimista ja tasa-arvoista koulutusta tuetaan. Leikki, liikunta, taide ja oma kulttuuriperimä sekä positiiviset oppimiskokemukset on keskiössä pedagogisessa toiminnassa. Lapselle on luotava kehittävä, turvallinen, terveellinen ja mielekäs toimintaympäristö, jossa oppimista tapahtuu jatkuvasti. Laki määrittelee hyvin tarkasti lapsen varhaiskasvatuksen toimintapäivää, ja se toimii pedagogisen oppimisalueiden viitekehyksen tukena. Varhaiskasvatusta tarjotaan vauvaiästä koulun aloittamiseen asti (Oph, 2024a).

Jokaisella lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen, mutta vanhemmat tekevät päätöksen siihen osallistumisesta (Oph, 2022b). Varhaiskasvatuspäivä antaa kasvattajalle suuren vastuun toteuttaa pedagogiikkaa (L 540/2018, 2.§). Se tukee lapsen kehitystä, oppimista sekä hyvinvointia. Toimintaa arvioidaan ja sitä kehitetään. Jokaiselle lapselle tehdään yhdessä lapsen ja huoltajiensa kanssa varhaiskasvatussuunnitelma (vasu). Tärkeänä osana on inklusiivisten

periaatteiden toteutuminen. Näitä ovat samat oikeudet, yhdenvertaisuus, tasa-arvo, syrjimättömyys, moninaisuuden kunnioittaminen ja sosiaalinen osallisuus ja yhteisöllisyys. (Oph, 2024b.)

Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma tehdään valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan ja tämä tarkoittaa, että jokaisen varhaiskasvatusta tuottavan kunnan on tehtävä suunnitelma. Se määrittelee, ohjaa ja tukee varhaiskasvatuksen toteuttamista paikallisesti. (Oph, 2024c). Pedagoginen työ vaatii tietoista pysähtymistä omien kasvatusarvojen sekä -uskomusten äärelle. Arvoja pitää pysähtyä miettimään ennen uutta toimintakautta sekä aina tilaisuuden tullen toimintakauden aikanaikin. Arvot luovat perustan pedagogiikalle sekä sen arvioinnillekin. Vasu antaa hyvän arvopohjan, ja tiimin kanssa yhdessä mietitään, miten Vasun arvot näkyvät käytännön arjessa. (Ahonen & Roos, 2019, s.16–18.)

## 2.4 Lasten osallisuus ja toimijuus

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet toteuttaa lapsesta lähtevään oppimiseen ja arvoperustaan, niissä toteutuu lapsen osallisuus ja heidän mielipidettään kuunnellaan, huomioidaan sekä arvostetaan. Osallisuuden toteutumiseen tarvitaan aktiivinen ja läsnä oleva henkilökunta. (Oph, 2024d). Lapsi nähdään ja otetaan huomioon hänenä itsenään (Sainio ym., 2020). Varhaiskasvatuksen henkilökunta huomioi lasten aloitteet ja kiinnostuksen kohteet toteuttaessaan toimintaa ja käyttää hyödyksi erilaisia oppimisympäristöjä, joissa on mahdollista itseilmaisuun. Lasten osallisuus ei tarkoita, että aikuinen ei olisi mukana siinä. Lasten osallisuus tuo aikuisille mahdollisuuden miettiä pedagogisia toimintatapojaan ja tarvittaessa muuttaa niitä. (Oph, 2024e.)

Lapsen osallisuuden tukemisen edellytyksenä on kasvattajan ja lapsen välinen vuorovaikutus. Arjessa kasvattaja tukee ja kannattelee lapsen itsemääräämisoikeutta ja näyttää lapselle pitävänsä huolen siitä, että lapsen omat näkemykset ja tarpeet kuullaan ja huomioidaan ryhmän toiminnassa.

Kasvattajan pitää olla herkkä lapsen viesteille eli varhaiskasvattajan sensitiivisyys vaikuttaa paljon siihen, miten hän kykenee tukemaan lapsen osallisuutta. Osallisuuden vahvistaminen on lasten arvostavaa kohtaamista, lapsen ajatusten kuulemista ja hänen aloitteisiinsa vastaamista ja huomioimista. (Ahonen & Roos, 2019, s. 24–25.)

Lapsen osallisuutta voidaan tukea erilaisilla toimintatavoilla, joilla varmistetaan lapsen mukaan pääseminen toimintaa suunniteltaessa, toteuttaessa ja arvioimisessa. Toimintatapoina voisi olla yhteisten sääntöjen luominen, dokumentoinnin kehittäminen, viikonpäivä kokoukset, ideapuu, lapsien suunnittelemissa viikkoja, projekteja ja yhdessä järjestettyjä erilaisia tapahtumia. (Turja, 2020.)

Lapsi kun saa olla osallisena vaikuttamassa häneen kohdistuvista asioista, arvioimassa ja määrittämässä on hänen edunmukaista työtään. Saadessaan olla osallisena sekä mukana vaikuttamassa asioihin omassa ryhmässään, vaikuttaa se identiteetin kehittymiseen. (Terveystieteiden tutkimuskeskus, 2024a.) Osallisuus korostuu voimakkaasti yhteisöllisyyteen, kasvatuskeskustelut ovatkin muuttumassa lapsen yksilöllisyydestä yhteisölliseen suuntaan (Turja, 2020).

Kun kasvattaja kohtaa lapsen vuorovaikutuksessa niin, että heidän välilleen syntyy vuoropuhelua, lapsen osallisuus toteutuu. Hyvässä dialogissa syntyy uutta yhteistä ymmärrystä lapsen ja kasvattajan välillä. Lapsi tuntee kuuluvansa yhteisöön, olevansa siinä merkityksellinen sekä toimintakykyinen. Hänen oma kuvansa vahvistuu, hän on oman elämänsä toimija yhdessä kasvattajan kanssa sekä hän on yhdenvertainen yksilö tasa-arvoisessa yhteisössä. (Purtanen & Ruohonen, 2022, s. 60.)

### 3 OPPIMISEN ALUEET

Leikki on lapsen oppimisen, kehittymisen ja hyvinvoinnin lähtökohta. Leikin ohella lapsi oppii, mutta ei tiedosta sitä oppimisen välineenä vaan tapa olla, elää ja hahmottaa maailmaa. Oppimisen alueet toimivat varhaiskasvatuksessa pedagogisena päämääränä. Varhaiskasvattajat ja lapset yhdessä suunnittelevat toimintaa niin, että pedagogiikka on siinä keskiössä. Lapset saavat ansaitusti erilaisia oppimisen kokemuksia. Oppimisen alueet eivät ole erillisiä vaan ne yhdistyvät toisiinsa, jolloin saadaan yhtenäinen kokonaisuus. (Oph, 2022c.) Oppimisen alueita tulisi suunnitella yhdessä lasten ja kasvattajien kesken (Heikkinen, 2021, s. 25).



Kuvio 2. Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan viitekehys (Opetushallitus, 2024f).

### 3.1 Kielten rikas maailma

Kielten rikas maailma (Kuvio 2) oppimisen alueen keskeisiä taitoja ovat kielelliset taidot, joita opitaan monissa eri toiminnoissa yhdessä vuorovaikutuksessa toisten lasten sekä kasvattajien kesken (Heikkinen, 2021, 25). Varhaiskasvatuksessa tuetaan lasten kielellisten taitojen, valmiuksien ja kielellisten identiteettien kehittymistä (Oph, 2024g). Lapsi oppii liikkeessään erilaisia käsitteitä ja niiden merkityksiä. Kielen kehityksessä on tärkeää, ettei aikuinen puhu lapsen puolesta, vaan keskustellaan vastavuoroisesti. Kysytään ja jutellaan sekä vastataan, kun lapsi kysyy. Odotetaan puheenvuoroa ja annetaan lapselle aikaa vastaamiseen. (Pulli, 2013, s. 14.)

Kasvatetaan lasten uteliaisuutta kieliin ja kulttuuriin. Kehittyvät kielelliset taidot parantavat lapsen vaikuttamisen keinoja, mahdollisuuksia toimijuuteen ja osallisuuteen. Kielen avulla lapsi toimii vuorovaikutuksessa toisten kanssa, ilmaisee itseään sekä hankkii tietoa. (Oph, 2022d). Kasvattaja tuo leikkiin tarvittavia elementtejä, jotka tukevat lapsen pedagogisia tavoitteita varhaiskasvatussuunnitelmassa (Lahtinen & Fonsén, 2022). Kielen kehitykseen auttaa monipuolinen kieliympäristö, vuorovaikutus ja yhteistyö huoltajien kanssa. Kielen kehityksen keskeiset osa-alueet ovat vuorovaikutus-, kielen ymmärtämisen-, puheen tuottamisen- ja kielen käyttötaidot sekä kielellinen muisti ja sanavaranto ja kielitietoisuus. Luetaan erilaisia kirjoja, kerrotaan tarinoita ja kannustetaan lapsia keksimään niitä itse sekä lorutellaan ja riimitellään. Tuetaan lasten monilukutaitoa. (Oph, 2022e.)

### 3.2 Ilmaisun monet muodot

Ilmaisun monet muodot (Kuvio 2) oppimisen alueet sisältävät musiikkia, kuvallista ilmaisua, kädentaitoja, suullista sekä kehollista ilmaisua. Erilaisten leikkien ja yhdessä tekemisen ja toimimisen avulla lapsi oppii asioita huomaamattaan. Käytetään erilaisia työskentelytapoja ja materiaaleja, ilmaistaan kehollisesti ja sanallisesti sekä erilaisten kädentaitojen kautta. (Heikkinen, 2021, s. 87.) Varhaiskasvatus tukee lasten musiikillisen, kuvallisen, käsityöllisen, sanallisen ja

kehollisen ilmaisun kehittymistä. Varhaiskasvatus myös tutustuttaa lapsia eri taiteenaloihin sekä kulttuuriperintöön. Taiteellinen ilmaiseminen ja kokeminen auttavat lasten oppimisedellytyksiä, sosiaalisia taitoja, myönteistä minäkuvaa ja valmiuksia ymmärtää ympäröivää maailmaa. Lasten saadessa tutkia ja tulkita ilmaisun monin eri tavoin, kehittyvät ajattelun ja oppimisen taidot. (Oph, 2022f.)

Musiikkia ja muitakin taideilmaisuja kannattaa tarkastella monelta suunnalta. Useasti tuodaan lapsille valmiita musiikkituokioita, kun taas vähemmälle jää lapsen itsensä kehittämä. Lapsi pääsee itseilmaisemaan musiikkia se auttaa rohkeuteen ja innokkuuteen toteuttaa sitä. Musiikki saadaan näin myös leikkiin, kuvaamataitoihin ja kokemuksellisuuteen. (Holmikari, 2024.) Musiikillisella ilmaisulla tuotetaan lapsille musiikillisia kokemuksia ja vahvistetaan kiinnostusta musiikkiin. Lasten kanssa lauletaan, loruillaan, kokeillaan erilaisia soittimia, kuunnellaan musiikkia sekä liikutaan musiikin tahdissa. (Oph, 2022g.)

Kuvallisella ilmaisulla kehitetään lasten kuvataiteeseen, visuaaliseen kulttuuriin sekä kulttuuriperintöön. Kuvalliseen ilmaisuun kuuluu maalaaminen, piirtäminen, rakentaminen ja mediaesitysten tekeminen. Käsiyöllisen ilmaisun tarkoituksena on mahdollistaa lapsille kokeilun, tutkimisen, yhteisöllisen tekemisen sekä oivaltamisen iloja nähdä oma luovuus ja kädenjälki. Tällaista toimintaa on muovailu, leikkaaminen, sahailu, naulaaminen tai ompelu. Sanallista ja kehollista ilmaisua voi olla tanssiminen, leikkiminen, teatterin eri muodot ja muu sanallinen taide. (Oph, 2022h.)

Lasten väliset ihmissuhteet ovat tärkeitä heidän hyvinvoinnilleen. Ryhmässä lapsi oppii vuorovaikutustaitoja, tunteiden havainnointia sekä arvostusta itseään ja muita kohtaan. Varhaiskasvattaja ohjaa ja auttaa lapsia luomaan myönteisiä ja vastavuoroisia suhteita muihin lapsiin. (Leskisenoja, 2019, s. 124–125.)

### 3.3 Minä ja meidän yhteisömme

Oppimisen alueen (Kuvio 2) minä ja meidän yhteisömme keskeisenä ajatuksena on historiallinen, yhteiskunnallinen, eettinen sekä katsomuskasvatuksellinen

näkökulma kasvatuksessa (Heikkinen, 2021, s.25). Varhaiskasvatus kehittää lasta näkemään ryhmän erilaisuuden sekä auttaa siinä toimimaan. Toiminta on monipuolista, jossa on tärkeässä roolissa sadut, musiikki, kuvataide, leikki, erilaiset viestintäkanavat, vierailijat, vierailut sekä erilaiset lähiympäristön tarjoamat tapahtumat. Ulkona opettamisen ja oppimisen ympäristö yleensä tarjoaa kaverisuhteiden ja sosiaalisten vuorovaikutussuhteiden kehittymistä sekä vaikuttamisen taitoa. Tällä tavoitellaan lapsen kulttuurista tietoutta, vuorovaikutustaitoja, itseilmaisuja sekä ajatteluun että oppimiseen kuuluvia tietotaitoja. Lasten eettistä ajattelukykyä autetaan miettimällä ja pohtimalla lasta mietityttäviä asioita, kuten ystävyssuhteita, moraaliin sekä tunteisiin liittyviä asioita. (Oph 2022j.)

Lapsilla on oikeus vaikuttaa omaan elämäänsä sekä meitä ympäröivään maailmaan, eli lapsi on yhteiskunnan aktiivinen toimija. Hänellä on kyky ajatella itse, oikeus ilmaista omia mielipiteitään sekä olla aktiivinen. On tärkeää huomioida lasten mielenkiinnon kohteet sekä heidän tarpeensa ja toiveet päivittäisessä toiminnassa. (Ahonen & Roos, 2019, s. 33–34.) Toisinaan lapsen on vaikea malttaa mieltään ja tarkastella ympäristöä sekä ottaa toisia huomioon, jos ympäristö on erittäin kiinnostava ja erilaisia vaihtoehtoja täynnä. Onkin tärkeää, että häntä autetaan siinä tilanteessa. Aina se ei heti tunnu lapsesta mukavalta, mutta toisen auttamana voikin siitä syntyä iloa ja opitaan kunnioittamaan toisen tekemiä ratkaisuja. (Sainio, 2020.)

Lasten kanssa tutustutaan lapsiryhmässä oleviin uskontoihin ja katsomuksiin. Edistetään kunnioitusta ja ymmärrystä toisia kohtaan. Tämä tapahtuu esimerkiksi tutustumalla vuodenvuorokiertoon liittyvillä juhlilla ja tapahtumilla sekä päivittäisillä tilanteilla ruokailussa tai pukeutumisessa. Ihmetellään ja pohditaan yhdessä. Lasten kanssa tutkitaan menneisyyttä eri leikkien ja musiikin varjolla, nykyhetkeä tarkastellaan ihmisten, sukupuolten ja perheiden moninaisuutta tutkimalla, tulevaisuutta voidaan pohtia mielikuvitusmaailmoilla, leikkien ja pohtien lasten tulevia ammatteja, siitä mitä heistä tulisi aikuisina. (Oph, 2022k.)

### 3.4 Tutkin ja toimin ympäristössäni

Tutkin ja toimin ympäristössäni (Kuvio 2) oppimisen alueeseen kuuluu matemaattinen ajattelu, teknologia- sekä ympäristökasvatus (Heikkinen, 2021, s.25). Varhaiskasvatuksessa lasten kanssa tutkitaan ja toimitaan luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Tuetaan lasten matemaattisten ajattelun kehittymistä ja myönteistä ajatustapaa matematiikkaan. Varhaiskasvatuksessa annetaan myös ympäristö- ja teknologiakasvatusta. Havainnoidaan, koetaan, saadaan erilaisia elämyksiä, jotka auttavat ymmärtämään syy- ja seuraussuhteita sekä kehittämään lapsia ajattelijoina ja oppijoina. (Oph, 2022I.)

Lapsi on aktiivinen toimija ja hän on luontaisesti utelias. Lapsi oppii kokeilemalla, oivaltamalla ja tutkimalla koko ajan. Tärkeää on pysähtyä hetkeen ja tunnistaa lapsen innostus. Oppimisen sekä osallisuuden kannalta on tartuttava asioihin heti. Varhaiskasvattajan on ymmärrettävä lapsen innostumisen ja oppimisen välinen yhteys. Kun lapsi innostuu asioista ja toiminnasta, hän samalla oppii. (Ahonen & Roos, 2019, s. 37–38.)

Lasten annetaan osallistua ja vaikuttaa monipuolisesti oppimisympäristöön, omaan toimintaansa osana ympäristöä ja ryhmää. Heidän annetaan osallistua toiminnan suunnitteluun sekä sen arviointiin. Lasten ajattelu sekä oppiminen kehittyvät siinä samalla kun he saavat toteuttaa tekemistä oman mielenkiinnon kohteistaan, arvioimaan toteutunutta toimintaa sekä kehittämään jatkotoimintaa. Monilukutaito ja viestintäteknologinen osaaminen kehittyy, kun lapset saavat tutkia ja tehdä itse. (Heikkinen, 2021, s. 98.)

Luokittelu, vertailu, asioiden ja esineiden järjestykseen laittaminen, päättely, pohtiminen ja ratkaisujen etsiminen, ovat kaikki hyviä oppimisen keinoja. Käytetään monipuolisia oppimisympäristöjä oppimisen tukena. Ympäristökasvatuksella vahvistetaan lasten luontosuhdetta, oikeanlaista toimimista ympäristössä ja ohjataan kohti kestäväää elämäntapaa. Retkeillään luonnossa ja rakennetussa oppimisympäristössä ja tutkitaan ympäristöä yhdessä. Havainnoidaan ja tutkitaan vuodenaikojen vaihtelua, tunnistetaan

kasvi- ja eläinlajeja, jotka vahvistavat lasten luonnon tuntemusta. Opetetaan lapsia kunnioittamaan luontoa, kasveja ja eläimiä. (Oph, 2022m.)

### 3.5 Kasvan, liikun ja kehityn

Kasvan, liikun ja kehityn (Kuvio 2) oppimisen alueen sisältöön kuuluvat liikunta, ravinto, kuluttaminen, hyvinvointi, terveys ja turvallisuus. Lapsilla onkin luontainen tarve erilaiseen liikkumiseen. Liikkuminen ja ympäristön havainnointi sekä tutkiminen ovat hyväksi lapsen oppimisen ja kehityksen kannalta. Liikkumistaitojen kehittyminen ja harjoittelu tarvitsee paljon aktiivisuutta ja mahdollisuuksia monipuoliseen liikkumiseen. Hyviä liikuntamuotoja ovat retket lähiympäristössä, luova liikunta, lapsen omaehtoinen liikkuminen, riehakkaat leikit sekä erilaiset liikuntaleikit. (Heikkinen, 2021, s. 25–27.)

Innostetaan lapsia liikkumaan monipuolisesti ja kannustetaan ulkoilemaan kaikkina vuodenaikoina. Tarjotaan ohjattua liikkumista, mutta huolehditaan myös mahdollisuuksista päivittäin omaehtoiseen liikuntaan sisällä ja ulkona. Liikkuminen on tärkeää lapsen kasvulle, kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. (Oph, 2022o.) Aikuinen mahdollistaa ja luo liikkumiseen mieluisia ympäristöjä, sellaisia missä monipuolinen liikkuminen on mahdollista. Luonto luo lapselle mieluisan ympäristön liikkumiselle. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2016.) Koko kehon liike on edellytys lapsen luonnolliseen kehitykseen ja motoriikka kehittykin varhaislapsuudessa. Lapsen luonnollista liikkumista ei saa estää ja kieltää. Monipuolinen liikkuminen tukee lasten oppimisvalmiuksien kehittymistä. On tärkeää tehdä liikkumisesta lapsille iloinen asia ja annetaan lapsille lupa liikkua ja hengästyä. (Pulli, 2013, s. 7.)

Fyysiseen aktiivisuuteen kuuluu leikkiminen sisällä ja ulkona, retkeilyt ja ohjatut liikuntatuokiot. Yhdessä liikkuminen toisten lasten kanssa kehittää sosiaalisia taitoja, vuorovaikutus ja itsesäätelytaitoja. Liikkumisen ja liikunnan kuuluu olla luonteva osa lapsen päivää. Liikkumisen tavoitteena on kehittää lasten kehotuntemusta, kehonhallintaa sekä motorisia taitoja eri aisteja ja liikuntavälineitä apuna käyttäen. (Oph, 2022p.)

Ruokakasvatuksen tarkoituksena on luoda myönteinen suhtautuminen ruokaan ja syömiseen sekä tukea monipuolisia ja terveellisiä ruokatottumuksia. Tutustutaan ruokaan eri aistein, miltä ruoka näyttää, mistä se on tullut, miltä se tuoksuu, miltä se maistuu. Varhaiskasvatuksessa opetellaan lasten kanssa erilaisia asioita turvallisuuteen liittyen. Sekä opetellaan huolehtimaan omasta hygieniasta. (Oph, 2022q.)

#### 4 ULKOPEDAGOGIIKAN TOIMINTA JA HYVINVOINTIHYÖDYT

Luonnon hyvinvointivaikutuksia on tutkittu jo 1970-luvulta saakka. Tutkitusti stressi, keskittymiskyvyn häiriöt ja koko ajan tuleva ärsyketulva heikentävät ihmisten keskittymiskykyä. (Marjamäki, 2018.) Liikunnan merkitys on todettu positiivisena ilmiönä tarkkaavaisuuden ja omantoiminnan ongelmissa (Takalo & Loukkola, 2018). Luonto on ollut meidän mummuillamme ja papoillamme koko ajan lähellä. Nykyään on paljon lapsia, jotka vierastavat luontoa, koska heille se ei ole tuttu paikka. Luonto antaa lapsille ja nuorille hyviä vaikutuksia, jotka kantavat heitä koko elämän. (Kettunen & Laine, 2018.) Koska nykyelämä on niin hektistä, tarvitsevat lapset erilaisia keinoja ja mahdollisuuksia rauhoittumiseen ja rentoutumiseen rauhallisessa ympäristössä. Tutkitusti luonto antaa liikunnan kanssa monia samanlaisia hyvinvointiin vaikuttavia vaikutuksia. (Takalo & Loukkola, 2018.)

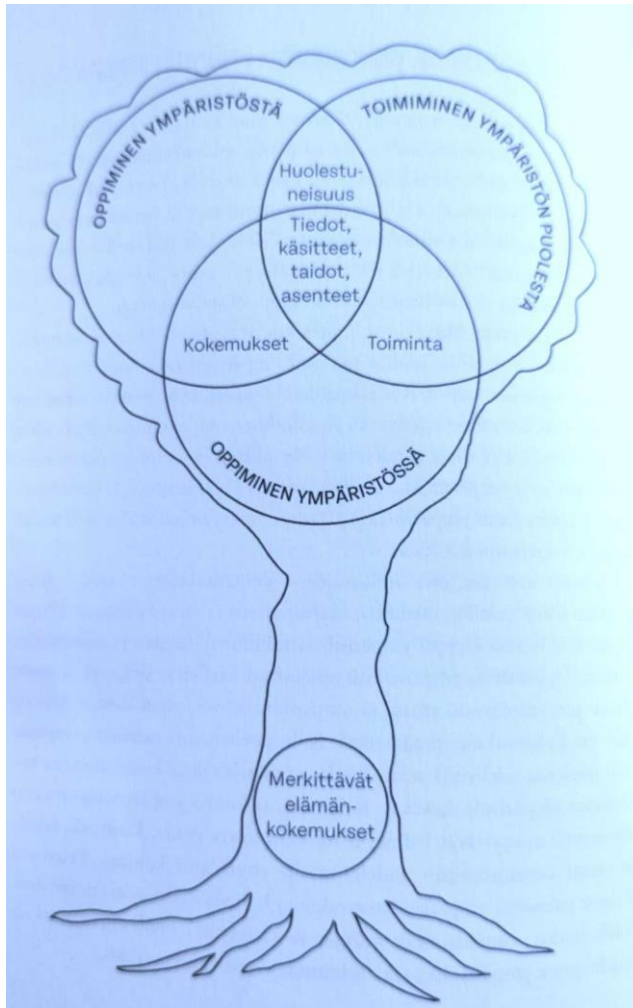
##### 4.1 Kestävä kehitys lasten kanssa

Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa suunnitelman arvopohjana toteutetaan ekososiaalista sivistystä. Tällä tarkoitetaan, että molemmissa on tiiviisti opetuksessa ja tavoitteissa mukana ympäristökasvatus muun ensiluokkaisen kasvatustyön rinnalla. (Myllyniemi & Jussila, 2021.) Kasvattajat

toteuttavat kasvatustyössään itsensä ja toisten arvostamista sekä ympäristöön ja tietoon perustuvaa positiivista suhtautumista (Oph, 2022t). Toteuttaessa varhaiskasvatuksessa ekososiaalista sivistystä lapset saavat osallistua ja vaikuttaa luontoa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin, ekologiseen kestävyteen sekä sosiaaliseen tasa-arvoon (Oph, 2024h).

Luontoa voi suojella monin eri tavoin ja on tärkeää opettaa jo pienille lapsille näitä tapoja ja keinoja, jotta he kasvavat oppien kunnioittamaan luontoa ja metsää. Kierrätys, jätteiden lajittelu, turhien pussien ja muovin välttäminen sekä roskien laittaminen roskikseen luontoon heittäminen sijasta, voidaan jo opettaa varhaiskasvatuksessa. Kun lapset oppivat liikkumaan luonnossa ja kunnioittamaan luontoa, he toivottavasti tekevät parempia päätöksiä myös aikuisina. (Ovaskainen 2021, s. 11–12.) Kestävä elämäntapa huomataan toimiessa luonnossa. Ekologisen näkemyksen oppiminen muodostuu miettiessä, mitä otan evääksi ja miten pakkaan ne. Leikeissä sukupuolisensitiivisyys korostuu, kun kaikki leikkii kaikkien kanssa. (Parikka-Nihti, 2022.) Opetetaan lapsille, ettei kasveja revitä turhaan eikä marjoja poimiessa vahingoiteta varpuja. Metsän eläinten pesät ja poikaset jätetään rauhaan eikä niihin saa koskea. Lasten kanssa opetellaan jokaisenoikeudet. Luontoa opitaan tuntemaan ihmetellen ja tutkien. (Ovaskainen, 2021, s. 11–12.)

Kestäväkehitys tarkoittaa tekoja, joilla varhaiskasvattajat voivat parantaa lasten hyvinvointia. Lasten onnistuneet kokemukset luonnossa sekä kaikki elämykset ja yhdessä toimiminen vahvistavat heidän välittämistensä, empatiakykyä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Luonnossa koetaan liikkumisen iloa, uusien asioiden oppimisen elämyksiä ja siellä luovuus kehittyy. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa sanotaan, että ympäristökasvatuksella edistetään kestävään elämäntapaan kasvamista ja näiden taitojen harjoittamista ja opettelemista. (Parikka-Nihti & Ek, 2024, s. 8–10.) Metsä on hyvä oppimispaikka, siellä olo on virkeä ja keskittymiskyky on hyvä. Oppiminen tapahtuu leikin ja tutkimisen lomassa. Metsässä kulkeminen kehittää motoriikkaa, sillä metsä on epätasaista maastoa. Siellä voi kiivetä kannolle, kivelle tai jopa puuhun. (Lyytinen, 2020, s. 31–35.)



Kuva 1. Palmer puumalli (Cantell, 2020)

Joy A Palmerin puusta juuret juurtuvat merkityksellisiin elämän vaiheisiin. Mallissa otetaan esille ympäristökasvatuksessa oppijan tärkeät elämän kokemukset, kehitysvaiheet, aiemmin hankitun tiedon taso, sosiaaliset taidot sekä yhteisölliset osallistumiset. Puumallin oksat ja lehdet ovat kiinni rungossa. Siinä on kolme päähaaraa. Nämä ovat ympäristökasvatuksen keskeisten asioiden tarjoajat 1. oppiminen ympäristöstä, 2. oppiminen ympäristössä ja 3. toimiminen ympäristön puolesta. (Cantell, ym., 2020, s. 117.) Aikuinen toimii niin kuin muissakin kasvatustilanteissa lapsen esikuvana. Tämä on tärkeä muistaa toimiessa pienten lasten kanssa, mitä heille tulevaisuuden taitojen ja ekososiaalisen sivistyksen näkökulmasta opetetaan. (Parikka-Nihti, & Ek, 2024, s. 127.)

## 4.2 Liikuntasuositukset varhaiskasvatusikäisille

Opetus- ja kulttuuriministeriö on laatinut vuonna 2016 liikkumisen suositukset alle kouluikäisille. Heidän liikkumisensa suositus on vähintään kolme tuntia päivässä joka päivä. Tähän kuuluu kevyt liikunta, reipas ulkoilu sekä vauhdikas fyysinen toiminta. Pienten lasten tulisi välttää yli tunnin kestävästä paikalla istumista. Suosituksessa korostuu yhteinen liikkuminen ja ulkoilu perheen kanssa, kannustavan ilmapiirin luominen, monipuolinen liikkuminen erilaisissa ympäristöissä, liikuntavälineiden saatavuus lapsille sekä onnistumisen elämykset ja kannustaminen liikkumaan. (UKK-instituutti, 2021.)

Tutkimuksissa käy ilmi lasten hoitopäivän aikana liikunta on fyysisesti kevyttä. Maksimissaan vain yksi tunti on raskasta liikuntaa. Lasten reipas liikkuminen tapahtui 70 % toisten lasten kanssa. Ulkona tapahtuvat toiminnat olivat fyysisesti aktiivisempia, kun sisällä tapahtuvat leikit, ulkoleikit ei kuitenkaan ollut, kun puolet ajasta aktiivista liikkumista. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2016.) Lapsi saa osallistua varhaiskasvatuspäivän suunnitteluun, silloin lapsi on motivoitunut ja innokas. Lapsi ja varhaiskasvatuksen aikuinen tekevät yhdessä, se voi olla suunnittelua tai toiminnan arviointia, motivoi lasta sekä antaa ja säilyttää lapsen liikuntaintoa. (Savilahti & Heino, 2022.)

## 4.3 Oppimisympäristö ulkona

Ulkopedagogiikassa ulkoympäristö toimii oppimisympäristönä, kuten metsä, puisto ja kaikki lähellä olevat ulkoilupaikat. Ulkotilat toimivat laajoina ja kokonaisina tiloina. Ulkona voidaan toteuttaa varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden laaja-alaista toimintaa. (Purhonen, 2021.) Onkin tärkeä jäädä tarkastelemaan, mitä kokemuksia tarjoamme lapsille luontosuhteen ja luontoyhteyden mahdollistamiseksi (Parikka-Nihti, & Ek, 2024, s. 70). Tärkeä on huomata, kuinka luonnossa voi rohkeasti kokeilla ja nähdä ulkopedagogiikkaa. Ulkotila kannattaa uskaltaa nähdä toisenlaisena ympäristönä ja hyödyntää sitä, näin voidaan saada jotakin ihan uutta toimintatapaa. (Purhonen, 2021.)

Luonnon on tutkittu rauhoittavan ja laskevan stressiä. Siellä lapset voivat liikkua ja leikkiä vapaasti käyttäen kaikkia aistejaan ja mielikuvitustaan. Lasten myönteinen suhtautuminen luontoon syntyy lapsuudessa koettujen luontokokemuksien kautta. (Marjamäki, 2018.) On tutkittu, että lasten tarkkaavaisuushäiriöt sekä stressi vähenevät luonnossa ja keskittyminen sekä itsesääntely helpottuvat. Luonnossa lapsen on helpompi hallita tunteitaan ja siellä aggressiot sekä impulssit vähenevät. (Mieli, i.a.)

Ulkopedagogiikassa on tärkeää kasvattajan innostus luontoon ja siihen kuuluva rentous (Palander, 2023). Ulkopedagogiikkaa voi suunnitella vuosikellon avulla niin että, suunnitelma on koko toimintakaudeksi. Sen avulla varhaiskasvatuksessa voidaan suunnitella ja rytmittää vuoden tekemiset ja toiminnot. Vuosikello on aikataulu, joka voidaan ilmaista suullisesti tai graafisena kuvauksena. Sillä pystytään tarkastelemaan pidemmän aikajakson tapahtumia ja sitä voidaan täydentää vuoden aikana. Vuosikelloa voidaan hyödyntää lähes kaiken varhaiskasvatuksen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Vuosikellon hyödyt ovat ajanhallinta, tekemisen ja prosessien läpinäkyvyys, ennakointi tekemiseen sekä tekemisen ja prosessien liittäminen toisiinsa. (Inno-kylä, i.a.)

Suomessa on neljä vuoden aikaa kesä, syksy, talvi, kevät, joita huomioidaan suunniteltaessa ulko-opetusta. Talvella, kun on lunta ja pakkasta, tehdään lumitaidetta; lumiukkoja, -linnoja, -hevosia, lasketaan pulkkamäkeä ja tutkitaan lunta ja jäätä sekä niiden olomuotoja, hiihdetään ja luistellaan. Metsään kävellään yhdessä, tutkitaan ympäristöä, tehdään havaintoja ja huomioita, leikitään, pelataan, kiipeillään, etsitään aarteita, opetellaan kierrättämistä, tunnistaan puita, kasveja, eläimiä, ötököitä tai rakennetaan majoja. Metsässä rauhoitutaan, huilataan ja nautitaan luonnon rauhasta. (Vladimirova, 2023, s.41–43.)

Varhaiskasvatuksessa lasten kanssa tutkitaan ja toimitaan luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Tuetaan lasten matemaattisten ajattelun kehittymistä ja myönteistä ajatustapaa matematiikkaan. Luokitellaan, vertaillaan, asetetaan järjestykseen asioita ja esineitä, kannustetaan päättämään, pohtimaan ja etsimään ratkaisuja. Käytetään monipuolisia oppimisympäristöjä oppimisen tukena. Ympäristökasvatuksella vahvistetaan lasten luontosuhdetta,

oikeanlaista toimimista ympäristössä sekä ohjataan kohti kestäväää elämäntapaa. (Oph, 2022s.) Omatoiminen sekä aikuisen ohjaama leikki on lasten toiminnassa keskiössä. Lapsille on tärkeää antaa mahdollisuus mielikuvitukselle ja luovuudelle. Ulkona toimimiseen ei tarvita valmiita leluja tai muita materiaaleja. Pitkäkestoiselle leikille on annettava mahdollisuus. Luonto tukee pitkäjänteistä leikkiä. Leikkiä voidaan jatkaa siitä mihin on edellisellä kerralla jääty. (Parikka-Nihti, 2024, s. 84.)

Lasten kanssa ihmetellään miltä metsässä tuoksu sateen jälkeen, miltä näyttää kimalteleva lumihanki tai minkälaista metsässä on ensilumen sataessa maahan. Nämä hetket ovat tärkeitä pienten lasten lapsuuden hetkissä. Tärkeää on lasten oma vapaa, tutkiva ja omaehtoinen leikki, missä lapsi saa iloa ja elämyksiä itse tekemisestä ja kokeilemisesta. Lapsi saa mahdollisuuden löytää luonnon ihmeitä ja kokemuksia omaan tahtiinsa. Metsässä voi seikkailla ja käyttää omaa luovuuttaan ja mielikuvitustaan. Aikuinen tukee lapsen uteliaisuutta sekä ihmettelyä. Luonnossa lapsen mieli rauhoittuu, hän virkistyy sekä hänen itsetuntonsa vahvistuu. Luonnossa on myös mahdollisuus välillä mennä omaan rauhaan, mikä voi olla haasteellista päiväkodilla. (Lyytinen, 2020, s. 9–10.)

Metsässä lapsi saa käyttää omaa luovuuttaan ja ryhmätoiminnassa luovuus lisää myös hyvinvointia. Ryhmässä luovuudella voidaan käsitellä tunteita ja parantaa yhteistä vuorovaikutusta. Luovan ryhmätoiminnan avulla lapsi voi oppia suuntaamaan toimintaansa erilaisiin, uusiin asioihin huomaamattaan. (Huhtinen-Hilden & Isola, 2019.) Metsässä voidaan olla minkälaisella säällä tahansa. Pakkasen paukuessa ihaillaan kimaltavia hankia, sateella kuunnellaan sadepisaroita sekä puiden lehtien rapinaa. Tärkeää on pukeutua oikein säähän sopivalla vaatetuksella. Lämpimät vaatteet talvella ja sateen kestäväät vaatteet ja kengät syksyllä ja keväällä. (Lyytinen, 2020, s. 19.)

Ihmiset ovat kautta aikojen viihtyneet ja nauttineet luonnossa olost, sen kauneudesta ja rauhasta. On tutkittu, että metsässä olemisella on hyviä vaikutuksia ihmisen terveyteen. Metsässä olo rauhoittaa ja vähentää stressiä sekä laskee verenpainetta ja sydämen sykettä. Sen on myös tutkittu vähentävän ahdistusta. (Dogaru, 2020, s. 299.) Tutkimusten mukaan luonnossa olo voi

suojata ihmisiä eri sairauksilta. Luonnossa altistutaan mikrobeille, jotka tukevat ihmisten immuunijärjestelmän toimintaa. (Aivelo & Lehtimäki, 2021.)

#### 4.4 Turvallisuuden huomioiminen

Ulkopedagogiikan toteuttaminen tarkoittaa usein liikkumista ja retkiä päiväkodin lähiympäristöön. Turvallisuus on huomioitava vaaratilanteiden ennakoimisella ja niissä toimimisella, turvallisella liikkumisella liikenteessä, aikuisten määrän huomioimisella suhteessa lapsiin (aina vähintään kaksi kasvatus-, opetus-, tai hoitotyössä toimivia aikuisia), lasten iän ja henkilökohtaisten ominaisuuksien (vilkkkaus, allergiat, kyky noudattaa ohjeita ja yhteistyötaidot) sekä riskitekijöiden huomioimisella. (Oph, 2024i.) Retkelle lähtiessä on äärimmäisen tärkeä tuntea lapset sekä paikka missä toimitaan (Elonheimo, 2018). Retkellä oltaessa lapsia pitää valvoa koko ajan. Lapsilla on heijastinliivit päällä näkyvyyden parantamiseksi. Mukana on ensiapuvälineet ja lasten mahdollisesti tarvittavat lääkkeet. (Oph, 2024j.)

Ennen retkeä laaditaan retkisuunnitelma, jossa pyritään ennakoimaan mahdolliset häiriötilanteet sekä toimintatavat, miten niistä selviydytään (Oph, 2024k). Retkeen voi liittyä vaaroja tekemiseen, ympäristöön, tarvikkeisiin tai olosuhteisiin (Elonheimo, 2018). Retkisuunnitelmaan kirjataan seuraavat asiat: retkelle osallistuvat lapset ja heidän huoltajiensa yhteystiedot, retkelle osallistuvat varhaiskasvattajat ja heidän vastuu alueensa, retkikohde ja mahdolliset vaarat, siirtyminen retkikohteeseen ja takaisin, tarvittavat retkivarusteet ja se miten retkestä on informoitu vanhempia. Aina pitää varautua myös siihen, että lapsi voi kadota retkellä. (Oph, 2024l.)

## 5 TARKOITUS JA TAVOITTEET

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli rakentaa ulkopedagogiikan vuosikello varhaiskasvatukseen. Tavoitteenamme oli innostaa varhaiskasvattajia laajentamaan oppimisympäristöjä luontoon päiväkodin ulkopuolelle.

Opinnäytetyömme lähtökohta oli auttaa varhaiskasvattajien ulkopedagogiikan toteuttamista sekä tuoda luontoa takaisin jokapäiväiseen toimintaan. Vuosikellon tarkoituksena oli tuottaa varhaiskasvattajille ideoita ja ajatuksia sekä materiaalia toimintaan ulkona. Luonto tarjoaa hauskan matkan, missä voidaan lorutella, laulaa, riimitellä sekä kertoa tarinoita (Parikka-Nihti, & Ek, 2024, s. 167). Ihminen näkee ympäristön muutoksen, silloin kun on opetellut havainnoimaan ja tutkimaan sitä (Cantell, 2023).

## 6 KEHITTÄMISHANKKEEN PROSESSIN KUVAUS

Lähdimme miettimään kevättalvella 2024 opinnäytetyömme aihetta. Ensimmäisenä aiheena tuli lasten hyvinvointi, sitä lähdimme miettimään laajemmin. Yhteistyötahomme kanssa keskustelimme aiheesta, jolloin luonto sekä siellä toimiminen tuli esille vahvasti. Aiheen piti olla meitä kiinnostava, tärkeä ja ajankohtainen. Yhteistyökumppaniksi valikoitui Mänttä-Vilppulan kaupungin varhaiskasvatus ja yhteiskehittämiseen osallistui yhden päiväkodin varhaiskasvatuksen henkilökunta. Toteutimme kehittämispainotteisen opinnäytetyön yhteiskehittämisen menetelmällä Mänttä-Vilppulassa sijaitsevan päiväkodin kanssa. Saimme 12.6.2024 tutkimusluvan sähköpostilla opinnäytetyön toteuttamiselle.

Ensin ajatuksemme oli tehdä ulkopedagogiikan opas varhaiskasvattajille, joka olisi toiminut kirjan muodossa. Oppaan suunnittelussa mietimme mihin muotoon se tehtäisiin sekä taloudellinen näkökulma, kuinka paljon sen toteuttaminen maksaisi. Tutustuimme moniin eri oppaisiin, mutta huomasimme, että vuosikellon muodossa se olisi toimivampi, taloudellisempi ja selkeämpi. Ajatuksena, että vuosikelloon kerätään kalenteritapahtumia, toimintaan sopivia aiheita sekä erilaisia teemaviikkoja. Lähdimme ensimmäisenä kirjoittamaan ideapaperia, sen jälkeen teimme opinnäytetyön suunnitelman, jonka esitimme seminaarissa toukokuussa. Tämän jälkeen lähdimme varsinaista opinnäytetyön raporttia kirjoittamaan. Kirjoitimme teoriaosuutta sekä kokosimme ulkopedagogiikan vuosikelloon sopivia kalenteritapahtumia, teemaviikkoja, leikkejä ja toimintamalleja. Ajatuksena oli tehdä vuosikellosta ikätasoisesti muokattava, mikä sopii kaikille 1–5-vuotiaille.

Työskentelemme itse kyseisessä päiväkodissa. Päiväkoti on liittynyt vuonna 2021 LUMA-kehittämisyhteisöön. Olemme olleet mukana kehittämässä LUMA-aineiden (matematiikka, ympäristöoppi, luonnontieteet ja teknologia) opetusta yhdessä muiden oppimisyhteisöjen ja LUMA-keskus Suomi-verkoston toimijoiden kanssa vuosina 2021–2024.

Toteutus tapahtui yhteiskehittämällä, jossa otettiin kaikki osalliset mukaan suunnitteluun, toteutukseen sekä arviointiin (Thl, 2024). Ulkopedagoginen vuosikello toteutettiin teoriapohjaan peilaten sekä työelämäkumppanin tuomat näkökulmat huomioiden. Vuosikelloon kerättiin toimintaan sopivia leikkejä ja tekemisiä. Vuosikellon visuaalinen ilme suunniteltiin Power Point ohjelmaa käyttäen. Ohjelman avulla saimme valokuvilla sekä värireunoilla visuaalisesti miellyttävän kokonaisuuden. Vuosikello rakentui kuukausittain tehtäville toimintasuunnitelmille ja leikkimateriaaleille huomioiden kalenterin teemapäivät. Vuosikellon kuvat ovat maksuttomista kuvapankeista sekä meidän itse ottamia. Pyysimme vuosikellosta palautetta päiväkodin varhaiskasvattajilta. He saivat kertoa vuosikellon hyödyllisyydestä, tärkeydestä sekä helppokäyttöisyydestä. Teimme myös matkan varrella itse arviointia.

## 6.1 Toimintaympäristö ja kehittämislähtökohdat

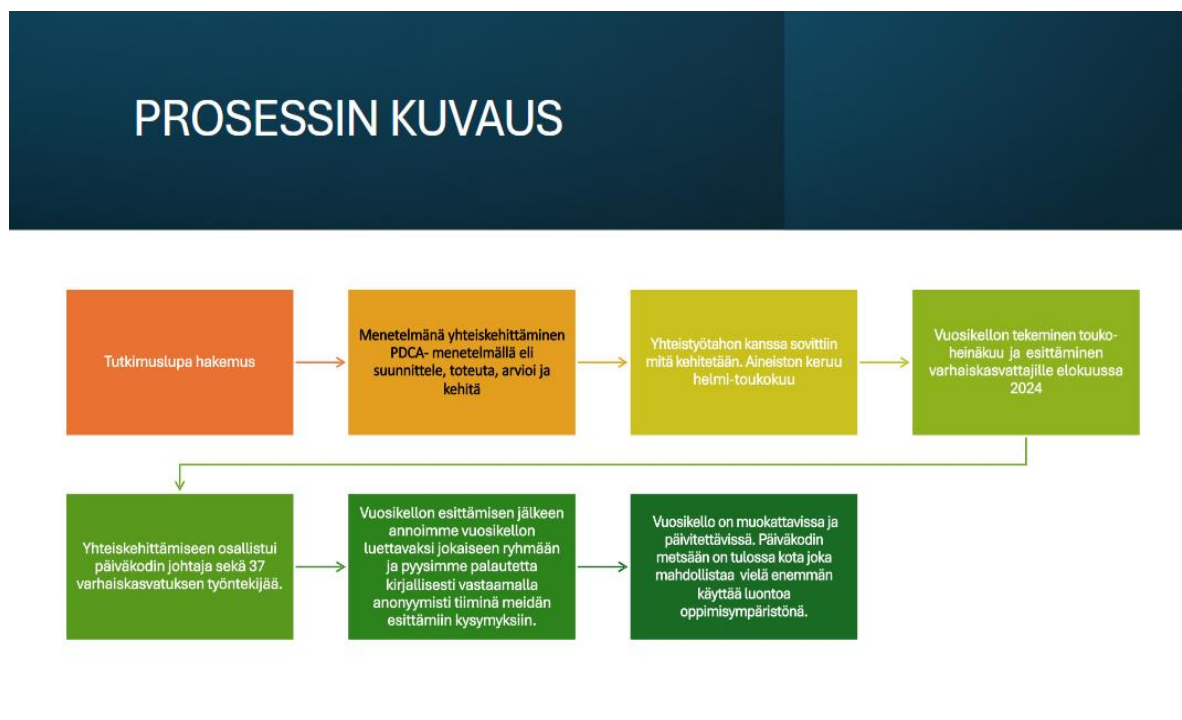
Kehittämispainotteisen opinnäytetyömme teimme yhteistyössä päiväkodin kanssa. Päiväkodissa on kahdeksan ryhmää, joista viisi on 1–4-vuotiaiden ryhmää, yksi on vuorohoitoryhmä ja kaksi on 4–5-vuotiaiden ryhmää. Päiväkodissa työskentelee kahdeksan varhaiskasvatuksen opettajaa, 19 varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa, kolme varhaiskasvatuksen avustajaa, yksi varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä yksi päiväkodin johtaja. Päiväkodissa on yhteensä n. 130 lasta. Päiväkodin vieressä on uimahalli, jäähalli, jalkapallokenttä, leikkipuisto, kirjasto, metsä sekä talvella hiihtolatu. Metsään on ollut suunnitteilla rakentaa kota, mutta noin vuosi sitten hanke keskeytettiin taloudellisista syistä. Syksyllä 2024 hanke käynnistettiin uudestaan ja rakentamiselle saatiin lupa sekä päiväkodille sen käyttöoikeus. Kotahankkeen myötä opinnäytetyömme aihe tuli hyvin ajankohtaiseksi.

Kehittämistyötä lähdimme suunnittelemaan yhdessä päiväkodin johtajan kanssa. (PDCA-malli, kuvio 2.) Päädyimme yhdessä kehittämään ulkotoimintaa Mänttä-Vilppulan päiväkodin varhaiskasvattajille. Olemme molemmat toteuttaneet ulkopedagogiikkaa työssämme varhaiskasvatuksessa useamman vuoden ajan. Päiväkodissa ulkoilu lasten kanssa tapahtuu usein omassa päiväkodin pihassa ja toimintaa ulkona on haasteellista toteuttaa. Työelämäyhteistyötahon toiveena oli ympäristön laajentaminen lasten varhaiskasvatuspäivään, tuoda luonto ja metsä lähelle osaksi jokaviikkoista toimintaa.

## 6.2 Kehittämistyön menetelmät

Opinnäytetyömme oli yhteiskehittämistä yhteistyötahomme kanssa. Yhteiskehittämällä tarkoitetaan, että kaikki osapuolet sitoutuvat toimintaan, antavat siihen jotain ja saavat siitä jotain. Se on tasavertaista sitoutumista ja osallistumista yhteistyöhön ja keskusteluun. Yhteiskehittämisessä yhdistetään tavoitteita ja resursseja tavalla, josta molemmat osapuolet hyötyvät. (Kauppinen, yms., 2020, s.4–5.) Me saimme yhteiskehittämisestä laajan oppimisprosessin ja yhteistyötahomme sai hyvän materiaalin käytettäväksi varhaiskasvatukseen.

Yhteiskehittäminen toteutuu vaiheittain etenevänä prosessina. Se edellyttää tasavertaista kohtaamista, sinnikkyyttä tutkia ja edetä, tavoitteiden ja resurssien yhdistämistä, prosessin ohjaamista sekä oikeaa asiakasympäristöä ratkaisun kehittämiseen. (Kauppinen, ym., 2020, s.4–5.)



Kuvio 3. PDCA-menetelmän prosessin kuvaus

Kehittämistyömme menetelmänä käytimme PDCA-menetelmää eli jatkuvan parantamisen periaatetta. PDCA-menetelmässä lähdetään toimintaa suunnittelemaan yhteisten tavoitteiden mukaisesti ja toteutetaan suunnitellusti. Kehittämistyötämme arvioidaan jatkuvana prosessina (Kuvio 3) ja kehitetään palautteiden mukaan. (Aalto-käsikirja, 2022.)

### 6.3 Vuosikellon rakentaminen -suunnittelu ja toteutus

Suunnitteluvaiheessa mietimme yhdessä päiväkodin johtajan kanssa millä keinoin innostaisimme varhaiskasvattajia laajentamaan oppimisympäristöjä. Päiväkodin ympäristössä on monipuolisesti laaja-alaiseen oppimiseen erilaisia

mahdollisuuksia, joita voisi hyödyntää. Koska päiväkodin toimintakausi alkaa elokuussa ja loppuu heinäkuun loppuun, mietimme rakentuisiko oppaamme selkeämmin vuosikellon muotoon.

Perehdyimme vuosikelloa tehdessämme tutkimuksiin sekä teorian tietoon, jonka pohjalta lähdimme toteuttamaan PowerPoint-ohjelmalla jokaiselle kuukaudelle omat diat. Dioihin laitoimme eri toimintoja lasten kanssa tekemiseen kunkin kuukauden aikana. Ideoita saimme omasta työstämme sekä erilaisia tiedonhaku lähteitä käyttämällä. Apunamme tiedonhaussa käytimme Diakin informaattikkoa. Häneltä saimme hyvää opastusta lähdekirjallisuuden etsimiseen. Käytimme myös kirjastoa, e-kirjastosta sekä nettisivuja. Keräsimme dioihin lisäksi kalenteritapahtumia sekä erilaisia teemapäiviä ja -viikkoja. Diojen kuvat ovat meidän itse ottamiamme valokuvia. Halusimme kerätä vuosikelloon mahdollisimman paljon tekemisiä ja tapahtumia, jotta jokainen kasvattajatiimi voi poimia ryhmälleen sopivia ja kiinnostavia tekemisiä ympäri vuoden. Otimme huomioon lasten moninaisuuden ja toimimme inklusiivisten periaatteiden mukaisesti (Suomen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto [Soamk] 2024).

Esittelimme opinnäytetyömme elokuussa 2024 päiväkodin yhteisessä palaverissa, jossa oli osallisina jokaisesta ryhmästä yksi kasvattaja sekä päiväkodin johtaja. Paikalla oli siksi vain yksi kasvattaja jokaisesta ryhmästä, koska se järjestettiin päivälepo aikaan ja muut kasvattajat olivat ryhmässä lasten kanssa. Kerroimme opinnäytetyömme tarkoituksen ja kävimme yhdessä läpi pedagogisen vuosikellomme sisällön ja miten sitä voi jatkossa hyödyntää. Kerroimme myös, että se on digitaalisessa muodossa päiväkodin yhteisellä tallennus kovalevyllä kaikkien varhaiskasvattajien käytettävissä. Samalla kävimme läpi palautekysely lomakkeen ja kerroimme ohjeistuksen sen täyttämiseen tiimissä. Kasvattajien ei tarvinnut käyttää vuosikelloa vielä palautetta antaessa. Tarkoitus oli, että jokainen kasvattaja tutustuisi vuosikellon sisältöön ja pohtisi tiiminsä kanssa, kuinka sitä voisi hyödyntää oman lapsiryhmän kanssa.

#### 6.4 Arviointi ja sen tulokset

Arviointi vaiheessa (Kuvio 3.) palautetta vuosikellosta pyysimme päiväkodin 1–5-vuotiaiden kanssa työskenteleviltä varhaiskasvattajilta. Palautetta kyselimme lomakkeella (Liite 1 Kyselylomake tiimeille). Kyselylomakkeen jaoimme jokaiseen ryhmään. Kyselyyn vastasivat jokaisen ryhmän kasvattajatiimit yhdessä. Kyselyssä kysyimme kuinka usein ryhmät käyvät metsässä ja luonnossa retkillä sekä miten he hyödyntävät luontoa ja metsää oppimisympäristönä. Kysyimme myös, miten olemme onnistuneet vuosikellon toteutuksessa, vastaako materiaali ryhmien tarpeisiin, olisiko jotain kehitettävää ja ottavatko he vuosikellon käyttöön. Halusimme vielä tietää, miten ryhmät jatkokehittäisivät vuosikelloa.

Kyselyllä saimme tietää, että ryhmät käyvät metsäretkillä 2–4 kertaa kuukaudessa. Varhaiskasvattajat pystyvät luontoa ja metsää omasta mielestään hyödyntämään monipuolisesti. He kokevat metsän hyväksi motoristen taitojen harjoitteluun, rauhoittumiseen, eri aistien käyttämiseen sekä luonnonmateriaalien keräämiseen ja hyödyntämiseen. Heidän palautteestaan tuli ilmi, että vuosikello on toteutettu kattavasti, laajasti, huomioitu paljon asioita ja konkreettiset esimerkit sekä linkit koettiin hyväksi.

Palautteessa kuusi ryhmää kahdeksasta ryhmästä oli sitä mieltä, että vuosikello vastaa heidän tarpeisiinsa hyvin, siitä on helppo poimia omiin tarpeisiin sopivia sekä muokata niitä alle 3-vuotiaille. Se on hyvä pohjarunko toimintaan ja siinä on paljon hyvää materiaalia. Kahdesta ryhmästä annettiin kehitettäviä kohteita vuosikelloon, toivottiin aihealueet eri otsikoiden alle, selkeytystä, yksinkertaisuutta sekä pienille lapsille omaa vuosikelloa.

Kaikkien ryhmien varhaiskasvattajat uskovat ottavansa vuosikellon käyttöön osittain tai kokonaisuudessaan. Jatkokehitysideoina saatiin 1–3-vuotiaille omat osuudet sekä 3–5-vuotiaille omat osuudet, vuosikello eri muotoon, tiivistetympin ja suunnitelmiin huomioitaisiin lasten mielenkiinnon kohteet enemmän. Saimme vuosikellosta kiitosta, idea koettiin hyvänä ja sen koetaan helpottavan kasvattajien toimintaa ulkona.

Henkilötietojen käsittely ja tietosuoja kyselyssä ei kerätty henkilö- tai taustatietoja. Tietosuoja-asetus ja tietosuojalaki tuo esiin pääperiaatteenaan rekisteröidyn oikeuksien varmistamisen (Arene, 2023). Kyselyn vastaukset säilytimme meidän omassa lukitussa kaapissamme. Tuhosimme kysymyksiensä vastaukset heti, kun palaute oli analysoitu ja opinnäytetyön käsikirjoitus oli valmis.

Omasta mielestämme saimme koottua kattavan vuosikellon eri teemat ja kalenteritapahtumat huomioiden. Vuosikello antaa ideoita mitä kaikkea metsässä, luonnossa ja päiväkodin läheisyydessä voi lasten toiveet ja mielenkiinnonkohteet huomioiden tehdä. Vuosikello on muokattavissa oman lapsiryhmän tarpeita vastaavaksi. Sieltä voi poimia omia ja lasten mielenkiinnonkohteet huomioiden sellaisia pedagogisia toimintoja, mitä kokee tärkeäksi omassa työssään lasten kanssa. Kehittämisen prosessi nähdään tärkeänä. Yhteiskehittäminen tuo mahdollisuuden saada osallisuuden tunteen ja kuuluvuuden tunteen, joka auttaa työyhteisöä kehittymään.

## 7 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYTEEN JA LUOTETTAVUUTEEN LIITTYVÄT KYSYMYKSET

Toimimme hyvien tieteellisten menettelytapojen mukaan. Tutkimuseettisen tiedekunnan (TENK) hyvien tieteellisten käytänteiden (HTK) ohjetta noudattaen. Tutkimusetikkaa määrittelee kahdeksan tieteellisen toiminnan aluetta, joita ovat ympäristö, jossa toimimme, opintoihin liittyvät käytänteet, miten toteutamme työn, toimiminen eettisesti ja ennakoivasti, käsittelemme saatuja tietoja tarkasti, yhteiskehitämme, julkaisemme meidän tekemämme työn ja toteutamme arvioijana sekä asiantuntijana. (Tutkimuseettinen neuvottelulautakunta, 2024.) Kehittämisympäristö ja kehittämisyyhteistyötaho oli meille tuttu. Olemme työskennelleet siellä itse. Kyselyyn vastanneet varhaiskasvattajat olivat meidän työtovereitamme, mutta siitä huolimatta toivoimme heiltä rehellisiä mielipiteitä

vastauksiin ja, koska heidän piti vastata nimettömästi, toivomme vastausten olevan aitoja ja totuudenmukaisia. Opinnäytetyötä tehdessä on moraalisia ja eettisiä velvoitteita ammattiryhmiä kohtaan. Varhaiskasvattajien kyselyn palautteet eivät ole aivan aukottomia, vaikka teimme sen niin, ettei siitä tunnista kenen vastauksia mitkään ovat. Käytimme lähdeviitteitä oikein ja näin ollen toimimme eettisesti. Käytimme puolueettomia ja luotettavia lähteitä opinnäytetyössämme (Diakonia ammattikorkeakoulu, i.a.).

Organisaatiolta, mihin kehittämisopinnäytetyö tehtiin, tarvittiin tutkimuslupa. Hankimme kirjallisen luvan Mänttä-Vilppulan sivistysjohtajalta. Henkilötietoon kuuluu kaikki, jolla voidaan tunnistaa henkilön tietoja. Henkilötietoihin voidaan liittää sellaiset, joista tunnistetaan suoraa sekä ne, jotka näyttävät välillisesti tai epäsuorasti (Arene, 2023). Opinnäytetyön teimme niin, ettei henkilötietoja kerätty.

## 8 POHDINTA

Ulkopedagogiikka aiheena oli hyvin ajankohtainen, koska päiväkodin läheisyyteen on rakentumassa kota, jonka käyttöoikeudet päiväkotia saa. Kotahanke alkoi jo noin vuosi sitten. Suunnittelutyö oli jo pitkällä ja rahoitustakin oli hankittu. Hanke kaatui kuitenkin moniin erinäisiin syihin. Loppukesästä 2024 kotahanke saatiin uudelleen vireille ja se on saatu jo niin pitkälle, että kodan pohjatöiden valmistus aloitettiin. Kota on valmis joulukuussa 2024. Tämä tukee meidän opinnäytetyömme tarpeellisuutta yhteistyökumppanimme päiväkodin kanssa. Kun kota sinne vihdoinkin valmistuu, on tärkeää saada varhaiskasvatus kodan aktiiviseksi käyttäjäksi päivittäin. Vuosikellon tarpeellisuus korostui tämän myötä, jotta varhaiskasvattajilla on pohja, minkä avulla he voivat suunnitella omaa toimintaansa metsään ja kotaan. Positiivinen luontokokemus tukee lapsen kasvua ja kehitystä sekä auttaa elämässä, tätä tukee teoriatieto sekä kasvatushenkilökunnan havainnot arjessa (Kemppainen, 2017).

Luontokasvatuksen hyödyt olivat meillä tiedossa ennen opinnäytetyön tekemisen aloittamista. Teoriatiedolla saimme pohjaa ajatuksillemme sekä perusteltua tietoa. Tutkitusti luonnontuomat hyvinvointi- ja terveysvaikutukset kannustavat säilyttämään lähimetsät sekä pihoja suunniteltaessa tuodaan viheralueita, jotka tukevat lasten hyvinvointia (Puhakka, 2018). Varhaiskasvatuksen päivä on suunnitelmallista hoidon, kasvatuksen ja oppimisen kokonaisuus, jota tukee päämäärä eli hyvin voiva lapsi (Kemppainen, 2017). Luonto on osoittanut opinnäytetyön tutkittuun tietoon perustuen ihmisen hyvinvointia lisääjänä sekä stressin poistajana.

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli tehdä varhaiskasvattajille toimiva materiaali, jota he voivat hyödyntää toimintaansa. Tavoitteena oli tehdä varhaiskasvattajille ulkopedagogiikka näkyvämmäksi ja houkuttelevammaksi, saada heidän mielenkiintonsa heräämään aihetta kohtaan. Kestävähälytys haluttiin ottaa yhtenä tärkeänä ajatuksena, jota luonnossa toimiminen mahdollistaa. Toivoisimme jatkossa varhaiskasvattajien toiminnassa olevan enemmän ekososiaalista sivistystä. Ajatteleminen, että meidän tavoitteemme on joltain osin

saavutettu, koska palautteessa tuli ilmi, että varhaiskasvattajat aikovat hyödyntää vuosikellon materiaalia ja laajentaa oppimisympäristöjä ulos enemmän. Kyselyssä tuli esiin, että vuosikelloa haluttiin tehdä erikseen 1–3-vuotiaille ja 3–5-vuotiaille. Keskusteltuamme aiheesta, he ymmärsivät, että vuosikello on muunneltavissa kaiken ikäisille. Eikä sieltä tarvitse ottaa kaikkea, vaan se mikä sopii omalle ryhmälle.

Teoriatiedon rajaaminen oli meille haastavaa. Tietoa löytyi paljon, mutta tiedon rajaaminen ja oikean tiedon löytäminen oli vaikeaa. Apuna käytimme kirjaston informaattikkoa, jonka avulla löysimme hyvää lähdemateriaalia. Myös ohjaava opettaja sekä erilaiset pajat oli meidän työskentelymme tukena. Halusimme tuoda opinnäytetyömme raportissa esiin varhaiskasvatussuunnitelman tärkeyden sekä oppimisen alueet. Ne kuvaavat pedagogisen toiminnan keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Ne kulkevat mukana varhaiskasvatuksen kaikessa toiminnassa lasten kanssa ja ohjaavat monipuolisen toiminnan suunnittelussa sekä toteuttamisessa. Teoria antoi meille laajemman käsityksen ulkopedagogiikasta ja sen tärkeydestä. Opinnäytetyömme tuotos ja meidän oppimisemme halutaan tuoda enemmän esille toisille varhaiskasvattajille. Olemme itse asiasta innoissamme ja haluaisimme innon tarttuvan koko työyhteisöön. Kun esittelimme vuosikelloa kasvattajille, tuntui ettei kiinnostus heti herännyt. Kirjallisen palautteen mukaan kiinnostus oli kasvanut ja yhteiskehittäminen oli lähtenyt toteutumaan. Uskomme kodan valmistumisen lisäävän mielenkiintoa ulkopedagogiikkaan.

Luonto tarjoaa mahtavia paikkoja uuden opetteluun, tutustumiseen sekä kehittymiseen (Parikka- Nihti, & Ek, 2024 s. 168). Päiväkodin ympäristössä on paljon erilaisia mahdollisuuksia toteuttaa ulkopedagogiikkaa. Päiväkodin vieressä on jalkapallokenttä, leikkipuisto, metsä, uimahalli ja jäähalli. Yhteistyökumppanimme hyötyi opinnäytetyömme vuosikellosta, koska henkilökunta innostui hyödyntämään työssään erilaisia oppimisympäristöjä. Samalla lapset saavat kokemuksia luonnosta sekä monipuolista oppimista. Turvallisuus pitää muistaa aina miettiä tarkkaan, ennen kuin poistutaan aidatulta päiväkodin alueelta. Lapsimäärät oikeassa suhteessa kasvattajiin sekä ennakoimalla mahdolliset riskit ja vaarat.

Tarkoituksenamme oli yhteistyötahon kanssa tehdä toimiva ulkopedagogiikan vuosikello ja tavoitteenamme oli innostaa varhaiskasvattajia oppimaan uutta luonnosta ja rohkaistumaan löytämään uusia toimintatapoja omaan työhönsä. Vuosikellon ajatuksena oli, että ulkopedagogiikan materiaali on yhdessä paikassa, mistä kaikki voivat ottaa sen käyttöön. Vuosikelloon on kerätty konkreettisia leikki- ja toimintaohjeita. Siinä on huomioitu vuoden ajan vaihtelut, kalenteriteemat sekä varhaiskasvatuksen oppimisen alueet. Vuosikello toteutettiin digitaalisessa muodossa, jotta materiaali on muokattavissa lasten ikätason mukaisesti, sitä voidaan tulostaa sekä sieltä voidaan ottaa uusia ideoita ja käytäntöjä omaan varhaiskasvatustyöhön.

### 8.1 Ammatillinen kasvu

Vuosikellon tekemisellä on ollut iso merkitys meidän omalle ammatilliselle kasvullemme. Olemme lukeneet paljon opinnäytetyötä tehdessämme varhaiskasvatustilaa sekä varhaiskasvatuksen perusteita ja toimimme niiden arvojen mukaisesti ja edistämme työssämme pitkäkestoista laaja-alaista lasten ekososiaalista hyvinvointia. Huomioimme yhteiskehittämispainotteisessa opinnäytetyössämme moniammatillisen yhteistyön merkityksen. Soamk (2024) varhaiskasvatuksen sosionomi kompetenssit ovat olleet opinnäytetyötä tehdessä vahvasti mukana. Varhaiskasvatuksen sosionomin kompetenssien (2023) mukaan huomioimme yksityisyyden ja tietosuojan sekä vaitiolovelvollisuuden periaatteet ja osaamme toteuttaa niitä toiminnassamme. Toteutamme työssämme pedagogisia oppimisen alueita ja ympäristöä, jossa huomioimme lapsen laaja-alaisen osaamisen ja leikin merkityksen. Vuosikellossa huomioidaan kulttuuriperimää sekä otetaan huomioon lapset yksilöinä ryhmän jäseninä ja osallisena yhteiskunnassa. Kasvetaan koko ajan ammatillisesti ja kehitetään omaa työtämme. Toimimme tiimin jäseninä. Otamme työssämme huomioon eettisen, ekologisen ja taloudellisen näkökulman.

## 8.2 Johtopäätökset ja jatkokehittämisen ideoita

Me koemme, että vuosikellosta oli hyötyä varhaiskasvattajille ja että, tämän takia kasvattajat lähtisivät laajentamaan oppimisympäristöjä päiväkodin ulkopuolelle enemmän. Saimme kyselyllä hyvää palautetta kasvattajilta sekä varhaiskasvatuksen johtajalta. Pohdittavaksi saimme mikä vuosikellossa toimii ja mitä voisi kehittää lisää. Jatkaisimme yhteiskehittämistä niin, että jokainen ryhmä kirjoittaisi erilaisia leikki- sekä toimintaohjeita vuosikellon liitteeksi. Tästä toiset saavat valmiita ohjeita mukaan ulos ja metsään. Näin rohkaisemme ja innostamme varhaiskasvattajia hyödyntämään vuosikelloa ja lisäämään ulkopedagogiikkaa toimintaansa.

Kodan valmistuminen päiväkodin viereiseen metsään varmistui vasta sen jälkeen, kun olimme jo pitkällä opinnäytetyötä tekemässä ja kysely varhaiskasvattajille oli jo tehty. Siksi emme voineet kyselyyn liittää kysymyksiä kodan käytöstä. Jatkokehittäisimme uuden kyselyn lisäksi kodan valmistuminen varhaiskasvattajia oppimisympäristön laajentamiseen ulos. Kodan valmistuttua voisimme pitää toisille kasvattajille kodassa ja sen ympäristössä positiivisen pedagogiikan tuokion. Näyttäisimme konkreettisesti mitä kaikkea metsässä ja luonnossa voi lasten kanssa tehdä. Voisimme ottaa myös perheitä mukaan järjestämällä yhteisiä tapahtumia metsään ja kodalle.

Opinnäytetyön rajaaminen oli haastavaa ja olisimme voineet ottaa positiivisen pedagogiikan näkökulman enemmän mukaan työhömmme. Yhteiskehittämiseen olisi voinut ottaa lapsiakin mukaan, kysellä heidän mielipiteitään ja toiveitaan sekä viedä ryhmien lapsia ja kasvattajia ulos luontoon. Me jätimme kuitenkin tarkoituksella lapset pois opinnäytetyömme yhteiskehittämisen tässä vaiheessa, koska rajasimme sen vain kasvattajiin. Jatkokehittämisessä lapset ja vanhemmat otetaan mukaan suunnitteluun, toteutukseen, arviointiin ja kehittämiseen. Eri kulttuurien tärkeät päivät otetaan vuosikellon kehittämisessä huomioon. Vuosikelloa arvioidaan vuoden jälkeen, onko sillä ollut toivottua vaikutusta varhaiskasvattajien ulkopedagogiikan toteutuksen lisääntymiseen sekä onko vuosikellosta tullut varhaiskasvattajille ja lapsille toiminnan suunnittelun työväline.

## LÄHTEET

Aalto-käsikirja. (27.10.2022). *Jatkuvan kehittämisen periaate PDCA.*

<https://www.aalto.fi/fi/aalto-kasikirja/jatkuvan-kehittamisen-periaate-pdca>

Ahonen, L., & Roos, P. (2019). *Iloa ja oivalluksia! Pedagogiikan arviointi ja kehittäminen varhaiskasvatuksessa.* Waasa Graphics Oy.

Aivelo, T., & Lehtimäki, J. (2021). *Luonnon monimuotoisuus edistää kansanterveyttä.* Duodecim 137 (20), 2135–41.

<https://www.duodecimlehti.fi/duo16472>

Arene. (2023). *Opinnäytetöiden eettiset suositukset.*

<https://arene.fi/julkaisut/raportit/opinnaytetoiden-eettiset-suositukset/>

Cantell, H. (2023). *Ulkona opettaminen kestävyysmurroksen välineenä.*

Teoksessa. A. Kaasinen, & U. Myllyniemi (toim.), *Ulkona opettamisen käsikirja.* PS-kustannus.

<https://www.ellibslibrary.com/reader/9789523704404>

Cantell, H., Aarnio-Linnavuori, E., & Tani, S. (2020). *Ympäristökasvatus:*

*Kestävän tulevaisuuden käsikirja.* PS-kustannus.

Diakonia-ammattikorkeakoulu. (i.a.). *Lähteiden käytössä huomioitavaa.*

*Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas 2.0.* Saatavilla 5.5.2024

<https://libguides.diak.fi/c.php?g=670543&p=4760656>

Dogaru, G. (2020). *Forest bathing in cardiovascular diseases – a narrative*

*review.* Balneo Research Journal. Sep2020, Vol 11 Issue 3, p299-

303. 5 p. DOI: <https://bioclima.ro/Balneo356.pdf>

Elonheimo, M. (2018). *Varautuminen vähentää ulkoluokan riskejä.* Teoksessa.

A. Laine, M. Elonheimo, & A. Kettunen (toim.), *Loikkaa*

*ulkoluokkaan: Opas ulkona oppimiseen.* Plusprint Ulvila.

<https://ulkoluokka.fi/wp-content/uploads/2020/01/ulkoluokka-nettiin.pdf>

- Fågel, R., Laitinen, T., & Jussila, V. (2021), Ilo kasvaa ulkona-tiimin alkusanat. Teoksessa. Fågel, R., Jussila, V., & Sarkkinen, S. (toim.), *Ilo kasvaa ulkona: Toiminnallinen käsikirja*. SYKLI.  
<https://ilokasvaauklona.fi/wp-content/uploads/2021/12/ilo-kasvaa-ulkona-luontotoiminnan-kasikirja.pdf>
- Heikkinen, J. (2021). *Ihme ilmiöt. Ilmiölähtöinen oppiminen varhaiskasvatuksessa*. Lasten keskus.
- Holmikari, J. (2024). Moninaisesta taidekasvatuksesta lapsen omaehtoiseen musiikilliseen ilmaisuun. Teoksessa. A. Eskelinen (toim), *Musiikillinen ilmaisu varhaiskasvatuksessa*. Laurea-ammattikoulu.  
[file:///C:/Users/katja/Downloads/musiikillinen ilmaisu varhaiskasvatuksessa laurea julkaisut 221%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/katja/Downloads/musiikillinen_ilmaisu_varhaiskasvatuksessa_laurea_julkaisut_221%20(1).pdf)
- Huhtinen-Hildén, L., & Isola, A-M. (2019). *Luova ryhmätoiminta lisää hyvinvointia*. Tutkimuksesta tiivistä 13, Huhtikuu 2019. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.  
[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137914/URN\\_ISBN\\_978-952-343-329-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137914/URN_ISBN_978-952-343-329-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y)
- Hurme, H. (9.8.2021). *Suuntaa lukemiseen! Tove Janssonin päivä*.  
<https://blog.edu.turku.fi/lukutaito/2021/08/09/tove-janssonin-paiva/>
- Ilo kasvaa ulkona. (i.a.). *Materiaalit*. Saatavilla 20.8.2024  
<https://ilokasvaauklona.fi/materiaalit/>
- Inno-kylä. (i.a.). *Työkalu. Vuosikello*. <https://innokyla.fi/fi/tyokalut/vuosikello>
- Kansallinen lapsen oikeuksien viestintäverkosto. (i.a.). *Lapsen oikeuksien viikko. Varhaiskasvatus*.  
<https://www.lapsenoikeudet.fi/kampanja/lapsenoikeuksienviikko/varhaiskasvatus/>
- Kauppinen, S., Kesäniemi, E., Luojuus, S., Peeter, L., Lönn, L., Pääkkönen, J., & Hult, T. (2020). *Tarpeesta ratkaisuksi. Yhteiskehittämisen opas sosiaali- ja terveydenhuollossa*. Laurea-ammattikorkeakoulu.  
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-331-876-2>

- Kempainen, T. (2017). Tahdosta toteutukseen - järkivihreän lapsuuden linjaukset ja toteutus Forssan varhaiskasvatuksessa. Teoksessa. P. Homan-Helenius, & A. Yli-Viikari (toim.), *Luonnosta avaimet lasten ja nuorten kasvuun ja kehitykseen*. Hämeen ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/135452/HAMK%20Luonnosta%20avaimet%20lasten%20ja%20nuorten%20kasvuun%20ja%20kehitykseen.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Kettunen, A., & Laine, A. (2018). Ulkona oppiminen innostaa. Teoksessa. A. Laine, M. Elonheimo, & A. Kettunen (toim.), *Loikkaa ulkoluokkaan: Opas ulkona oppimiseen*. Plusprint Ulvila. <https://ulkoluokka.fi/wp-content/uploads/2020/01/ulkoluokka-nettiin.pdf>
- L 540/2018. Varhaiskasvatuslaki 13.7.2018/540. [Varhaiskasvatuslaki 540/2018 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX®](#)
- Lahtinen, L., & Fonsén, E. (2022). Johda pedagogiikka-löydä lapsi. Teoksessa. E. Kataja (toim.). *Lumoudu lapsesta! Artikkeleita arkipedagogiikasta*. Hämeenlinna. <https://www.hameenlinna.fi/wp-content/uploads/2022/03/lumoudulapsesta.pdf>
- Laisaari, J. (2021). Kansallisen lapsistrategian työryhmän terveiset. Teoksessa. R. Fågel, V. Jussila, & S. Sarkkinen (toim.), *Ilo kasvaa ulkona: Toiminnallinen käsikirja*. SYKLI. <https://ilokasvaaulkona.fi/wp-content/uploads/2021/12/ilo-kasvaa-ulkona-luontotoiminnan-kasikirja.pdf>
- Leskisenoja, E. (2019). *Positiivinen pedagogiikka varhaiskasvatuksessa. Toteuta käytännössä*. Otavan Kirjapaino Oy.
- Liikenneturva. (2024). *Liikenteessä. Liikenneturvallisuusviikko 20 vuotta*. <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/liikenneturvallisuusviikko/>
- Liikkuva varhaiskasvatus. (2024). *Liikunnallinen joulukalenteri*. <https://liikkuvavarhaiskasvatus.fi/ideapankki/idea/liikunnallisilla-joulukalentereilla-liiketta-joulukuuhun/>
- Liikkuva varhaiskasvatus. (2024). *Toiminnallinen 112-päivä*. <https://liikkuvavarhaiskasvatus.fi/jaettu-toimintatapa/toiminnallinen-112-paiva/>
- Lyytinen, T. (2020). *Metsäretki. Lasten kanssa luontoon*. Karttakeskus.

- Lämsä, T. (2021). *Kokopäiväpedagogiikka ja sen kehittäminen varhaiskasvatuksessa*. *Kasvatus & Aika*, 15 (2), 76–86.  
<https://journal.fi/kasvatusjaaika/article/view/102527>
- Mappa.fi. (i.a.) *Materiaalit. Keke päiväkodissa-kestävän kehityksen opas*. Saatavilla 19.8.2024 <https://mappa.fi/materiaalit/keke-paivakodissa-kestavan-kehityksen-opas/>
- Mappa.fi. (i.a.) *Materiaalit. Värinauttien luontopeli*. Saatavilla 19.8.2024  
<https://mappa.fi/materiaalit/varinauttien-luontopeli/>
- Mappa.fi. (i.a.) *Materiaalit. Talviseuranta: Lajihavainto- ja retkikortti*. Saatavilla 19.8.2024 <https://mappa.fi/materiaalit/talviseuranta-lajihavainto-ja-retkikortti/>
- Marjamäki, E. (7.9.2018). *Tutkimustietoa luonnosta lasten hyvinvointiin*.  
<https://www.hyvinvoinnin.fi/blogs/mieli-ja-hyvinvointi/tutkimustietoa-luonnon-vaikutuksista-lasten-hyvinvointiin>
- Mieli. Suomen mielenterveys ry. (i.a.). *Luonto tukee lapsen mielenterveystä*. Saatavilla 5.5.2024 <https://mieli.fi/materiaalit-ja-koulutukset/tietoa-mielenterveyden-vahvistamisesta/lapset-ja-nuoret/mielenterveys-varhaiskasvatuksessa/luonto-tukee-lapsen-mielenterveytta/>
- Myllyn Paras. *Reseptit*. Saatavilla 19.8.2024  
<https://www.myllynparas.fi/reseptit/mustikkapiirakkapaiva-68>
- Myllyniemi, U., & Jussila, V. (8.6.2021). *Ympäristökasvatusta Ulko-opetuksen keinoin*. <https://sykli.fi/blogi/ymparistokasvatusta-ulko-opetuksen-keinoin/>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2016). *Ilo, leikkiä ja yhdessä tekemistä*. Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositukset. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:21  
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75405>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. (i.a.). *Uusi varhaiskasvatuslaki*. Saatavilla 27.9.2024 <https://okm.fi/uusivarhaiskasvatuslaki>
- Opetushallitus. (2022a-t). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022*.  
[https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman\\_perusteet\\_2022\\_2.pdf](https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2022_2.pdf)
- Opetushallitus. (2024a). *Mitä on varhaiskasvatus?*  
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-varhaiskasvatus>

- Opetushallitus. (2024b). *Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma-Mallilomake ja ohjeistus*. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/lapsen-varhaiskasvatussuunnitelma-mallilomake-ja-ohjeistus>
- Opetushallitus. (2024c). *Varhaiskasvatus*. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatus>
- Opetushallitus. (2024d-e). *Lasten osallisuus*. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/lasten-osallisuus>
- Opetushallitus. (2024f). *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet pähkinänkuoressa*. [Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet pähkinänkuoressa | Opetushallitus \(oph.fi\)](https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/lasten-osallisuus)
- Opetushallitus. (2024g). *Kielen kehityksen osa-alueet*. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kielen-kehityksen-osa-alueet>
- Opetushallitus. (2024h). *Kestävää tulevaisuutta tukeva pedagogiikka varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa*. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/kestavaa-tulevaisuutta-tukeva-pedagogiikka-varhaiskasvatuksessa-ja>
- Opetushallitus. (2024i-l). *Varhaiskasvatuksen turvallisuustyön organisointi ja johtaminen*. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/varhaiskasvatuksen-turvallisuustyon-organisointi-ja-johtaminen>
- Opinnäytetyön eettiset suositukset. (2023). *Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset*. <https://arene.fi/julkaisut/raportit/opinnaytetoiden-eettiset-suositukset/>
- Ovaskainen, M. (2021). *Luonnon suojelija. Säästetään yhdessä Suomen luontoa ekoteoilla*. Otavan kirjapaino.
- Palander, L. (2023). *Positiivinen pedagogiikka ja vahvuuspedagogiikka ulkona opettamisessa*. Teoksessa. A. Kaasinen, & U. Myllyniemi (toim.), *Ulkona opettamisen käsikirja*. PS-kustannus. <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789523704404>

- Parikka-Nihti, M. (2022). Lähiympäristö pedagogisesti merkittävänä toiminta- ja oppimisympäristönä. Teoksessa. E. Kataja (toim.), *Lumoudu lapsesta! Artikkeleita arkipedagogiikasta*. Hämeenlinna.  
<https://www.hameenlinna.fi/wp-content/uploads/2022/03/lumoudulapsesta.pdf>
- Parikka-Nihti, M., & Ek, T. (2024). *Onni olla ulkona. Luonto- ja kestävyyskasvatus varhaislapsuudessa*. Santalahti-kustannus.
- Puhakka, R. (2018). Luonnosta hyvinvointia ja terveyttä koululaisille. Teoksessa. A. Laine, M. Elonheimo, & A. Kettunen (toim.), *Loikkaa ulkoluokkaan: Opas ulkona oppimiseen*. Plusprint Ulvila.  
<https://ulkoluokka.fi/wp-content/uploads/2020/01/ulkoluokka-nettiin.pdf>
- Pulli, E. (2013). *Lupa liikkua. Liikuntaleikkejä ja -tuokioita varhaiskasvatukseen*. Lasten keskus.
- Purhonen, L. (2021). Ulkona toimiminen syventää oppimista. Teoksessa. R. Fågel, V. Jussila, & S. Sarkkinen (toim.), *Ilo kasvaa ulkona: Toiminnallinen käsikirja*. SYKLI. <https://ilokasvaauklona.fi/wp-content/uploads/2021/12/ilo-kasvaa-ulkona-luontotoiminnan-kasikirja.pdf>
- Purtanen, A., & Ruohonen, A-S. (2022). ”Olenko minä minä, vai joku, keneksi minua luulet?” Teoksessa. Kataja, E. (toim.), *Lumoudu lapsesta! Artikkeleita arkipedagogiikasta*. s. 57–69. Hämeenlinnan kaupunki.  
<https://www.hameenlinna.fi/wp-content/uploads/2022/03/lumoudulapsesta.pdf>
- Ranta, S., Sajaniemi, N., Eskelinen, M., & Lämsä, T. (2021). *Päivähoidosta varhaiskasvatukseen: Pedagogisen toiminnan edellytykset suomalaisessa päivähoidossa ja varhaiskasvatuksessa*. Kasvatus & Aika, 15(2). 60–72.  
<https://journal.fi/kasvatusjaaika/article/view/103194>
- Sainio, T., Pajulahti, R., & Sajaniemi, N. (2020). *Näin tuet lapsen itsesäätelyä: Hyvinvoinnin pedagogiikka varhaiskasvatuksessa*. PS-kustannus.  
<https://www.ellibslibrary.com/book/9789523700079>

- Savilahti, E., & Heino, M. (2022). Liikunta myönteisen toimintakulttuurin edellytykset varhaiskasvatuksessa. Teoksessa. E. Kataja (toim.), *Lumoudu lapsesta! Artikkeleita arkipedagogiikasta*. Hämeenlinna. <https://www.hameenlinna.fi/wp-content/uploads/2022/03/lumoudulapsesta.pdf>
- Suomen ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen verkosto. (2024). *Varhaiskasvatuksen sosionomin kompetenssit*. <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/>
- Suomen eläinsuojelu. (2024). *Tilaa oppaita*. <https://sey.fi/tilaa-oppaita/>
- Suomen luonnon päivä. (i.a.) *Suomen luonnon päivä*. Saatavilla 19.8.2024 <https://suomenluonnonpaiva.fi/>
- Suomenlatu. (i.a.) *Liikkuva perhe*. Saatavilla 20.8.2024 <https://www.liikkuvaperhe.fi/fi/liikkuva-perhe/liikkuva-perhe/ideoita.html>
- Sydänliitto. (i.a.) *Neuvokas perhe*. Saatavilla 20.8.2024 [https://neuvokasperhe.fi/ammattilaiset/wp-content/uploads/sites/3/2020/11/Neuvokkaan\\_lorut\\_ja\\_laulut.pdf](https://neuvokasperhe.fi/ammattilaiset/wp-content/uploads/sites/3/2020/11/Neuvokkaan_lorut_ja_laulut.pdf)
- Takalo, S., & Loukkola, N. (2018). Ulkona liikkuminen auttaa oppimaan. Teoksessa. A. Laine, M. Elonheimo, & A. Kettunen (toim.), *Loikkaa ulkoluokkaan: Opas ulkona oppimiseen*. Plusprint Ulvila. <https://ulkoluokka.fi/wp-content/uploads/2020/01/ulkoluokka-nettiin.pdf>
- Talentia. (i.a.). *Varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus (26 §)*. Saatavilla 18.11.2024 <https://www.talentia.fi/nain-vaikutamme/talentia-vaikuttaa-varhaiskasvatuksessa/varhaiskasvatustlain-kelpoisuuksia-ja-henkilostorakennetta-koskevat-saannokset-sosionomien-osalta/>
- Talviseuranta. (i.a.). *Talviseuranta opetuksessa*. Saatavilla 20.8.2024 <https://talviseuranta.fi/opetuksessa/>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (2024). *Yhteiskehittäminen*. <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosku/sosiaalisen-kuntoutuksen-opas/yhteiskehittaminen>
- Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. (2024). *Lastensuojelun käsikirja*. <https://thl.fi/julkaisut/kasikirjat/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/lapsen-osallisuus>

- Turja, L. (2020). Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa. E. Hujala, & L. Turja (toim.), *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. PS-kustannus.  
<https://www.ellibslibrary.com/reader/9789523700758>
- Turun kaupunki. (i.a.) *Varhaiskasvatuksen pedagogiset digivinkit*. Saatavilla 9.9.2024 <https://blog.edu.turku.fi/vakadigi/2023/02/12/kalevalan-paiva-28-2/>
- Tutkimuseettinen neuvottelulautakunta. (2024). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen suomessa 2023*.  
Tutkimuseettinen neuvottelukunta.  
[https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje\\_2023.pdf](https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf)
- UKK-instituutti. (9.12.2021). *Alle kouluikäisten liikkumisen suositukset*.  
<https://ukkinstituutti.fi/liikkuminen/liikkumisen-suositukset/alle-kouluikaisten-liikkumisen-suositukset/>
- Valio Oy. (i.a.). *Reseptit. Korvapuustit*. Saatavilla 19.8.2024  
<https://www.valio.fi/reseptit/korvapuustit/>
- Viherympäristöliitto. (i.a.). *Puunhalausviikko. Halaa puuta - arvosta lähiympäristöäsi 26.8.-1.9.2024*. Saatavilla 19.8.2024  
<https://www.vyl.fi/alan-kehittaminen/teemavuodet-ja-kampanjat/puunhalausviikko/>
- Vladimirova, A. (2023). *Body as a response of a place: postqualitative inquiry into outdoor education*. [Väitöskirja, Humanistinen ammattikorkeakoulu]. <http://urn.fi/URN:ISBN:9789526237152>

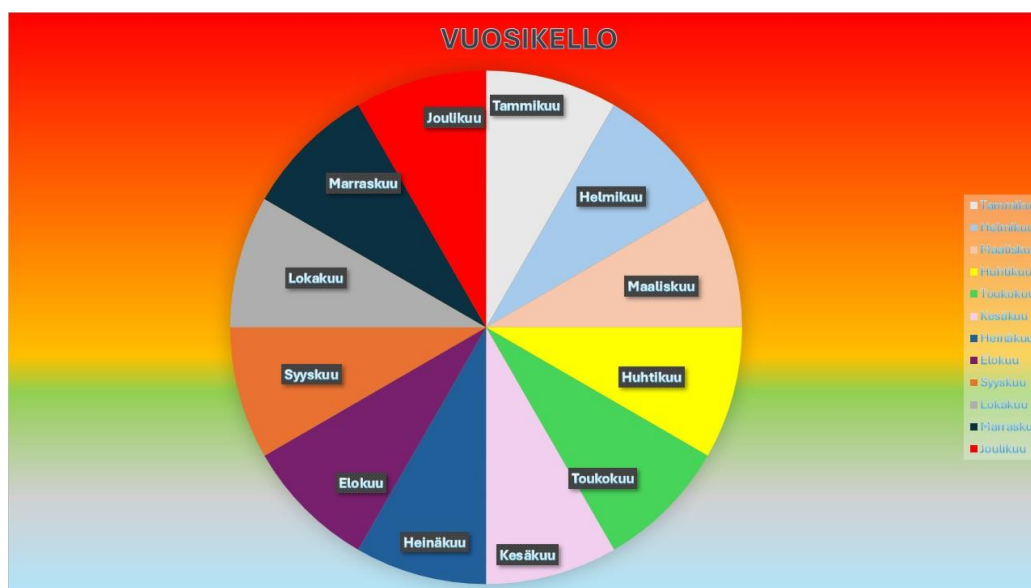
## LIITE 1. Palautekysely tiimeille

Hei. Olemme kaksi sosionomiopiskelijaa. Teemme kehittämispainotteisen opinnäytetyön yhdessä Mänttä-Vilppulan kaupungin ja päiväkodin kanssa. Opinnäytetyömme aiheena on ulkopedagogiikan vuosikello varhaiskasvattajille. Toivoisimme teidän perehtyvän vuosikellon sisältöön, vastaavan yhdessä tiiminne kanssa meidän kysymyksiimme ja palauttavan vastaukset kirjallisina anonyymisti meille viimeistään 30.8.2024. Kiitos vastauksista ja yhteistyöstä.

Terveisin Katja Kellari ja Sirke Suoranta

1. Kuinka usein ryhmänne käy metsä- tai luontoretkillä
2. Miten te varhaiskasvattajat pystytte omasta mielestänne hyödyntämään luontoa ja metsää oppimisympäristönä?
3. Miten olemme onnistuneet vuosikellon toteutuksessa?
4. Vastaako vuosikellon materiaali teidän tarpeisiinne?
5. Mitä kehitettävää vuosikellossa olisi?
6. Uskotteko vuosikellon tulevan ryhmänne käyttöön?
7. Miten jatkokehittäisitte vuosikelloa?

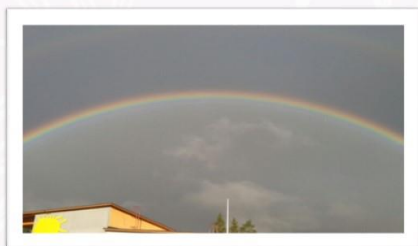
## LIITE 2. Vuosikello



### LAPSEN OSALLISUUS JA KOKOPÄIVÄPEDAGOGIIKKA

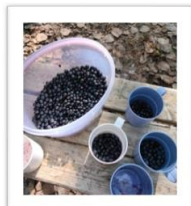
- Jokainen hetki lapsen kanssa on pedagogiikkaa.
- Tärkeä on ottaa lapsen osallisuus ja mielenkiinnonkohteet huomioon toteuttaessa kokopäiväpedagogiikkaa. Näin saadaan lapsen oppimisen alueet sekä laaja-alainen osaaminen lapsen päivässä toteutumaan.
- Vuosikellon ulkopedagogiikan materiaalia voidaan hyödyntää varhaiskasvatusta toteuttaessa
- Monet materiaalit voidaan tehdä ulkokäyttöön sopiviksi, mutta myös ulkoa löytyy paljon materiaalia.

## ELOKUU



- Ryhmytymisleikkejä:
  - Palo tai lankakerän heitto
  - Kehonosat yhteen
- Pihaleikkejä:
  - Polttopallo
  - Peili
  - Erilaiset hipat
  - Tervapata
  - Seuraa johtajaa
  - Kapteeni käskee
  - Maa-meri-hyökkyaalto,
  - Jänis, jänis,kettu :
    - Lapset piirissä yksi kiertäesälän takana ja sanoo toisille samalla olkapäähän koskien jänis, jänis niin monta kertaa kun haluaa ja sitten sanoo kettu. Tämä tarkoittaa sitä, että kumpikin lähtee juoksemaan toinen toiseen suuntaan ja toinen toiseen. Kumpi ehtii ensimmäisenä takaisin saa jäädä siihen ja kuka jää ilman paikkaa on uusi kiertäjä toisten takana.

## ELOKUU



### Marjat

- 6.8. Mustikkapäivä  
<https://www.myllynparas.fi/mustikkapiirakkapaiva>
- Mustikkamaalaus
- Mustikoiden litistäminen vasaralla paperiin
- Mustikoiden laskeminen
- 9.8. Tove Janssonin ja suomalaisen taiteen päivä
- <https://blog.edu.turku.fi/lukutaito/2021/08/09/tove-janssonin-paiva/>
- Leikkikenttäretki
- Kirjasto

## ELOKU

### 21.-27.8. Puunhalausviikko

- <https://www.vyl.fi/alan-kehittaminen/teemavuodet-ja-kampanjat/puunhalausviikko/>.
- Puut eri vuodenaikoina ( luopilla tutkitaan puun kuorta, kaivetaan juuren vieressä olevaa maata mitä sieltä löytyy).

### • 26.8 .Suomen luonnon päivä

- <https://suomenluonnonpaiva.fi/>
- Luontopeli, luonto bingo
- <https://mappa.fi/materiaalit/varinauttien-luontopeli/>
- Oman kuvan tekeminen luonnon materiaaleista (lehdet, kepit, mustikat yms.)



## ELOKU

- Loruja ja lauluja:
  - "Kipposet ja kapposet marjoja täyteen" x2. (Hypitään samalla) Mikä marja oon?
  - Matias mato loru,
  - Manne mato laulu
  - Elefantti marsii laulu
  - Hämä-hämä-häkki laulu
  - Miltä tuntuu nallesta? Kieli nappu laulu
  - Mitä kissa sanoo? Kieli nappu laulu
- [https://neuvokasperhe.fi/ammattilaiset/wp-content/uploads/sites/3/2020/11/Neuvokkaan\\_Lorut\\_ja\\_laulut.pdf](https://neuvokasperhe.fi/ammattilaiset/wp-content/uploads/sites/3/2020/11/Neuvokkaan_Lorut_ja_laulut.pdf)





## SYYSKUU

- **Taidetta ja värejä**
  - Etsitään värikartan mukaan luonnosta eri värejä
  - Maalataan metsässä, käytetään "maaleina" luonnosta löytyvää materiaalia, kuten marjat, lehdet tai oksat
  - Käytetään metsän materiaaleja askarteluun, kuten lehtiä ja havunneulasia,
  - Käsitteiden opettelua : mene puun taakse, puun eteen, viereen, puun lähelle tai puusta kauas.
  - Tehdään taideteos maahan erivärisiä luonnomateriaaleija etsien, oksista voi tehdä kehykset taideteokseen.
- **6.9. Lue kirja päivä**
  - Ulkona lapset kuuntelevat satuja istuen tai maaten retkipatjoilla tai kivien ja kantojen päällä
- **7.9. Uhanalaisten eläinlajien päivä**
- **Vanhempainilta**



## SYYSKUU

- **11.-15.9. Liikenneturvallisuusviikko**
  - Liikennesääntöjen opettelu leikkien ja erilaisten tehtävien avulla
  - <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/liikenneturvallisuusviikko/#vaka-ja-esi>
  - Liikennevaloleikki. Aikuinen sanoo värin ja sen mukaan toimitaan. "Punainen" -pysähdytään. "Keltainen"- kuljetaan kävellen. "Vihreä"- juostaan.
  - Lastenliikennelaulu, autolaulu (autolla ajetaan varo, varo -vasti), metrolla mummolaan, bussilaulu
- **23.-29.9. Kestävän kehityksen viikko**
  - Materiaalia lasten kanssa kestävään kehitykseen:
  - <https://mappa.fi/materiaalit/keke-paivakodissa-kestavan-kehityksen-opas/>
- **23.9.-6.10. Liikkuva perhe-Arkiseikkailu**
  - <https://www.liikkuvaperhe.fi/liikkuva-perhe/liikkuva-perhe/ideoita.html>
- **27.9. Puun päivä**
  - Tutkitaan ja opetellaan puita, tutkitaan lehtiä ja neulasia, tunnustellaan kädellä ja poskella miltä puunrungot tuntuvat

## SYYSKUU

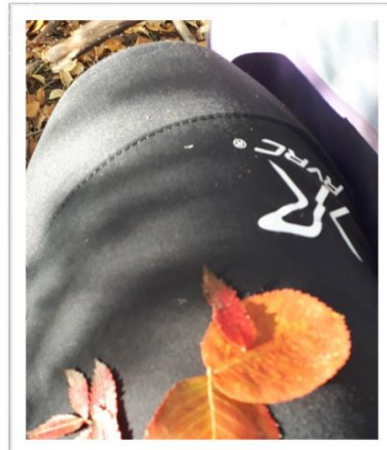
Hedelmät ja kasvikset

- Omenien pilkkominen (puukko ja leikkuulauta sekä tasainen maalusta)
- Omenapiirakka
- Omenilla tai perunoilla painetaan
- Sadonkorjuujuhla
  - Pilkkotaan ja maistellaan eri sadonkorjuuruokia, kuten omenia, luumuja, kaalia, porkkanaa yms. Keitetään uusia perunoita.
- Jäähalli
- Tunnetaidot leikissä mukana
- Leikkikenttä retki
- <https://ilokasvaaukko.fi/materiaalit/>
- Saippuakuplien puhaltelu



## SYYSKUU

- Happamia ovat sanot kettu, kun maistoi pihlajanmarjoja.
- Mitä sanonta tarkoittaa? Oletko maistanut pihlajanmarjoja? Minkä värisiä marjat ovat? Missä pihlajanmarjat kasvavat? Lasketaan marjoja.
- Pihlajanmarjoja pujotellaan ohueen rautalankaan
- Kolmiulotteinen rakennelma hammastikkujen kanssa
- Kirja Kettu ja pihlajanmarjat
- Kirjasto





## LOKAKUU

- 1.10. Heijastinpäivä
  - Piilotetaan metsään tai päiväkodin pihaan heijastimia ja etsitään niitä, lasketaan montako löytyi..
- 6.-13.10. Vanhustenviikko
  - Käydään vanhainkodilla laulamassa ja leikkimässä vanhuksille
  - Mummut ja papat kutsutaan mukaan päiväkotiin/metsään
- 4.10 Korvapuustipäivä
  - Leivotaan korvapuusteja: <https://www.valio.fi/reseptit/korvapuusti/>
  - Lauluja ja loruja: Leipuri hiiva, Leipuri, leipuri kello löi jo yksi, Ai, ai pulla lasta
  - Leikki
  - Jäähalli
  - Kirjasto

## LOKAKUU

- 4.10 Eläinten päivä
- 4-10.4 Eläinten viikko
  - Päiväkodissa voi vierailla kotieläimiä
  - Eläinten viikkoon löytyy tilattavaa materiaalia Sey, Suomen eläinsuojelulta:
  - <https://sey.fi/tilaa-oppaita/>
  - Käydään vierailulla päiväkodin lähellä olevalla hevostallilla
- Tehdään metsän materiaaleista leikkiin ruokia, rahoja yms.
- Lasketaan metsässä käpyjä , kiviä, lehtiä.
- Etsitään pienempi kuin, isompi kuin, korkeampi kuin, matalampi kuin, pienempi kuin.
- Tehdään lukujonoja
- Etsitään värejä





## LOKAKUU

- 10.10. Aleksis Kiven ja suomalaisen kirjallisuuden päivä
  - Sadutus
- 18.10. Satupäivä
  - Omien kirjojen lukeminen, lapsi saa tuoda oman mieluisan satukirjan mukaan päiväkotiin luettavaksi kaikille
- 27.10. Nallepäivä
  - Lapsi saa tuoda oman nallen päiväkotiin
  - Leikitaan nalleilla esimerkiksi nallesairaalaria, sideharsoa, laastareita, tyhjiä lääkepurkkeja, lasten leikki lääkarivälineet, tutkitaan ja hoidetaan nallea yhdessä.
  - Miltä tuntuu nallesta? Kieli nuppu
- 31.10. Halloween
  - Renkaanheittoa noidan hattuun, hämähäkinseitissä pujottelu (sukkahousuista voidaan tehdä hämähäkin seittejä ympäriinsä ja lapset kulkevat seitissä alittaen ja ylittäen seitteitä
  - Lauluja: Kolme kummitusta, Omituisten otusten kerho, Mörri-Möykky tanssii, Lepakkolaulu, Mörkö se lähti piiriin, Talvisatu hämähäkistä (Soiva Siili), Talvilaulu (Kieli nuppu)



## MARRASKUU

- 2.11. Pyhäinpäivä
  - Hämärähyssy: Tunne kasvatusta miltä tuntuu esimerkiksi mikä pelottaa, miltä se tuntuu, näyttää, minkä värinen se on, minkälainen liike se on?
  - 4.-10.11. Peliviikko
    - Afrikan tähti, Inkan aarre, muistipelit, palapelit, lotto, domino
    - Pelejä voidaan muuntaa metsässä pelattaviksi
  - 7.11. Nallenhalauspäivä
    - Nallet voidaan ottaa metsään mukaan leikkeihin
    - Miltä tuntuu nallesta? Kieli nuppu laulu
  - Marraskuun toinen sunnuntai Isänpäivä
    - Isänpäivä aamiainen metsässä
- Saippuakuplien puhaltaminen**



## MARRASKUU

- 18.-24.11. Lapsen oikeuksien viikko
- Jäähalli
- Uimahalli
- Kirjasto
- 20.11. Lapsen oikeuden päivä
  - Materiaalia: <https://www.lapsenoikeudet.fi/kampanja/lapsenoikeuksienviikko/varhaiskasvatus/>
- 23.11.- 1-12- Paloturvallisuusviikko
  - Keskustellaan kodin vaarojen paikoista, ulkona liikkumisesta (heijastimet, pyöräilykypäri, liikenteessä liikkuminen, turvavyön käyttö), päiväkodin turvallisuudesta.
  - Mitä vaaroja voi olla metsässä?
  - Harjoitellaan hätänumeroon soittamista
  - Pyydetään palokunta vierailulle, tutustutaan paloautoihin

## MARRASKUU

- Lähiympäristö tutuksi
- Valokuvaamalla
- Havainnoimalla: miltä näyttää, tuoksuu, tuntuu ja kuuluu
- Puut eri vuodenaikoina
- **Laulut, leikit ja lorut**
- Karhunukkuu
- Pöllö ei saunomasta lakkaa, lakkaa Loru
- Hippa, puhippa
- Miltä tuntuu nallesta? Kieli nappu laulu
- Talviseuranta
  - Luontoliitto: <https://talviseuranta.fi/opetukseksa/>





## JOULUKUU

- **Joululauluja:**
- Joulupuu on rakennettu, Tonttu, Hei tonttu-ukot, Joulu on taas, Joulu saapuu jokaiselle, Joulupukki, Kilisee, kilisee kulkunen, Kulkuset, Petteri Punakuono, Porsaita äidin oomme kaikki, Tonttujen jouluyö, Tonttuparaati, Pikkuinen tonttu hyppeli näin, Lehmän jouluyö, Kukko lähti matkaan,
- Lasten keksimä joulusirkus miten otetaan kaikki mukaan.
- Koko talon yhteinen toiminnallinen joulukalenteri joka toteutetaan pihassa, Vastuiden jakaminen kuka hoitaa milloinkin .  
<https://liikkuvavarhaiskasvatus.fi/ideapankki/idea/liikunnallisilla-joulukalentereilla-liiketta-joulukuuhun/>
- Kirjasto, jouluaiheiset kirjat



## JOULUKUU

- Pikkujoulut lasten kanssa metsässä
  - Leikitään ja lauletaan jouluisia lauluja
  - Koristellaan joulukuusi metsässä
  - Viedään metsän eläimille ruokaa
- **6.12. Itsenäisyyspäivä**
  - Maalataan metsässä lumeen suomenlippuja
  - Nostetaan päiväkodin pihassa suomen lippu salkoon ( lähin arkipäivä ennen varsinaista päivää)
  - Kuunnellaan Jean Sibelius-Finlandia
- **8.12. Mokkapalapäivä**
- **8.12. Jean Sibeliuksen ja suomalaisen musiikin päivä**
  - Kuunnellaan Finlandia hymniä ja liikutaan samalla
  - Metsässä voi tehdä soittimia kivistä ja kepeistä, ja niillä voi soittaa eri tavoin, mistä tulee kova ääni, mistä hiljainen.
- Lumitaidetta
- Pulkkamäki

## JOULUKUU

- **10.12 Ihmisoikeuksienpäivä**
- [https://unicef.studio.crasman.fi/pub/public/pdf/C\\_ompasito\\_SU\\_pdf\\_nettiversio.pdf](https://unicef.studio.crasman.fi/pub/public/pdf/C_ompasito_SU_pdf_nettiversio.pdf)
- **13.12 Lucian päivä**
- Valoa pimeään
- Lucia kulkue
- **Vanhainkoti vierailu**
- **Joulukirkko**
- **Jouluateria**
- **24.12 JOULUAATTO**



## TAMMIKUU

- **18.1. Nalle Puh päivä**
  - Luetaan Nalle Puh -satuja
  - Miltä tuntuu nallesta? Kieli nuppu laulu
- **21.1. Maailman lumipäivä**
  - Lumiukot, lumilinnat, lumella maalaus puunrunkoihin, lumihevokset, lumipallot yms.
  - Pukkamäki
- **21.1. Halipäivä**
- **22.-26.1. Talvilintujen pihabongaus viikko**
- Lumimaalausta esimerkiksi punajuuren liemellä, mustikkamehulla, kahvilla tai elintarvikkeillä. Värät voidaan tehdä suihkepulloihin, maitotokkeihin tai maalata voi isillä pensseleillä.
- Jaatimantit: valmistetaan jääpalamuotissa. Piilotetaan metsään ja lapset saavat etsiä, niitä voidaan laskea, luokitella värien mukaan tai tehdä taidetta erilaisiin muotoihin järjestelemällä.
- Saippuakuplien puhaltaminen



## TAMMIKUU

- Lauuja: Rati riti ralla, Revontulitanssi, Tuiki tuiki tähtönen, Painui mittari nollaan, Talvilaulu (Kieli nappu), Viisi lumiukkoa
- Talviseuranta  
<https://mappa.fi/materiaalit/talviseuranta-lajihavainto-ja-retkikortti/>
- Jäähalli
- Uimahalli
- Kirjasto
- Hiihto
- Pulkkamäki
- Vuorikiipeily lumipenkoissa
- Lumen tutkiminen:
  - Mikroskoopilla
  - Lumen sulattaminen



## HELMIKUU

- **5.2. Runebergin päivä**
- Ruuneperi laululeikki
- Runebergintortun tarina
- **5.-11.2. Mediataitoviikko**
- **6.2. Kalakeittopäivä**
  - Keiton tekeminen lasten kanssa nuotiolla
- Lumi- ja jäätäide
  - Jäätäidetta maitotölkeistä jäädytetyillä jääpaloilla

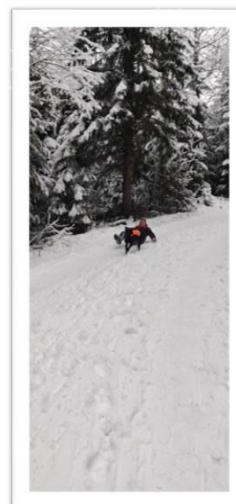


## HELMIKUU

- 11.2. 112-päivä
- Harjoitellaan hätäpoistumistie ja mennään kokoontumispaikalle
- <https://liikkuvavarhaiskasvatus.fi/jaettu-toimintatapa/toiminnallinen-112-paiva/>
- 13.2. laskiaistiistai
- Pulkkamäki
- Hiihto
- Kirjasto
- Vuorikiipeily lumipenkoissa

## HELMIKUU

- 14.2. Ystävänpäivä
  - Lauluja ja leikkejä: Ystäväni tuttavani, ystäväni on kuin villasukka, mitä tiedät ystävästästäni,
  - Ystävyiden viikko huomioidaan ja autetaan kaveria sekä aikuisia
  - Leikitään yhdessä
  - Tehdään yhdessä jäätelöä ulkona
  - Luetaan kirja ystävydestä
  - Viedään vanhainkodille ystävänpäivä kortit tai mennään sinne yhdessä tekemään
  - Mietitään ystävyyttä ja kaverisuhteita. Miltä tuntuu jos jätetään leikin ulkopuolelle joku kaveri yms.
  - Varisräppi (Tunnelintu, Mirrka Auvinen )
- 28.2. Kalevalanpäivä
  - <https://blog.edu.turku.fi/vakadigi/2023/02/12/kalevalan-paiva-28-2/>
  - Mauri Kunnaksen Koirien Kalevala kirja
- Jäähalli
- Uimahalli





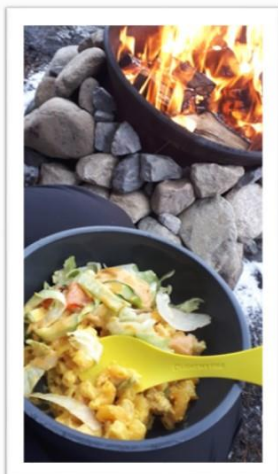
## MAALISKUU

- 3.3. Maailman luontopäivä
  - Puut eri vuodenaikoina
  - Kevätseuranta alkaa
  - Vesikasvatus ja siemen kasvatus
  - Tutkimus matka lähiympäristöön
  - Eläinten jälkien tutkimista
  - Tehdään oma lumieläintarha
  - Saippuakuplien puhaltelu



## MAALISKUU

- 19.3. Minna Canthin päivä
- 21.3. Maailman runouden päivä
- <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/runoretktiivistelma.pdf>
- Jäähalli
- Uimahalli
- Kirjasto
- 22.3. Pelleilypäivä
  - Aikuiset ja lapset saavat luvan pelleillä
- 25.3. Kansainvälinen vohvelipäivä
  - Ulkona vohveleiden tai lätytjen paistoa
- 27.3. Maailman teatteripäivä
  - Aikuiset esittävät lapsille tutun sadun ja vuorostaan lapset esittävät saman aikuisille.



## MAALISKUU

- **Pääsiäinen**
  - Muna tai tipu jahti. Piilotetaan päiväkodin pihaan munien ja tipujen kuvia. Lapset etsii niitä. Lasketaan montako on löytynyt.
  - Pääsiäisbingo
- **Lauluja ja loruja**
  - Minulla on valoa varpaissa
  - Pääsiäinen maistuu suklaalle
  - Tipi ja Topi
  - Kukko ja kana saunassa
  - Tipu-loru (Anna Helemaa-Hollo)



## HUHTIKUU

- Uimahalli
- Jäähalli
- Kirjasto
- 12.4. Aprillipäivä
- 2.4. Kansainvälinen lastenkirjapäivä
- 9.4. Mikael Agricolan päivä, suomen kielen päivä
- Leikkikenttä retki
- Etsimistehtävä metsään, etsi vastakohtaisia asioita: märkää-kuivaa, kylmää-lämmintä, sileää-rosoista, kevyttä-painavaa, tummaa-vaaleaa,



## HUHTIKUU

- **20.4. Leikkipäivä**
  - Leikitään yhdessä
- **22.-28.4. Lukuviikko**
- **23.4. Maailman kirjan päivä**
- Linnunpönttöjen rakentaminen
- Kevätseuranta
- Puut eri vuodenaikoina
- Mahlan valutus



## HUHTIKUU

- **24.4. Koiranpäivä**
- Kutsutaan koira vierailijoita
- Omasta lemmikistä kuvia
- **29.4. Kansainvälinen tanssin päivä**
  - Lapsille soimaan erilaisia tanssittavia musiikki kappaleita. Tanssitaan yhdessä ja erikseen, hitaasti ja nopeasti musiikkia kuunnellen.





## TOUKOKUU

- **1.5. Vappu**
  - Ilmapalloja, serpentiiniä, vappunaamareita, voidaan ottaa metsään mukaan tai koristella päiväkodin piha
  - Yhteistä vapun juhlintaa ulkona leikkien ja laulaen
- **Toukokuun toinen sunnuntai äitienpäivä**
  - Äitienpäiväaamupala metsässä äideille
- **12.5. J.V. Snellmanin päivä, Suomalaisuuden päivä**
- **13.-19.5. Lasten lintuviikko**
  - Bongailaan lintuja, mitkä linnut ovat palanneet Suomeen, mitkä linnut pysyvät aina Suomessa ja mitkä linnut vielä ovat muuttomatalla, mietitään miksi toiset lähtevät talveksi etelään ja miksi toiset jäävät
- **15.5. Kansainvälinen perheiden päivä**
  - Pohditaan millaisia perheitä on, jokainen saa halutessaan kertoa omasta perheestä
  - Piirretään oma perhe
  - Metsässä voi tehdä oman perheen luonnonmateriaaleista (kepeistä, lehdistä yms.)



## TOUKOKUU

- **17.5. Suomen lasten metsäretkipäivä**
  - Luonnon tutkiminen: mitä keväällä tapahtuu luonnossa, onko muurahaiset heränneet, mitkä muut eläimet heräilevät talviunilta/horroksesta, millä metsässä tuoksuu, millä luonnossa näyttää, mitä värejä löydät metsästä
  - Kevät seuranta
  - Lintujen tunnistaminen
  - Puut eri vuodenaikoina
  - Silmujen kasvun seuranta
  - Ötökkätutkimukset
  - Roskien keruu
  - Ipad mukaan metsään (Lapset voivat kuvata esimerkiksi sijaintikasitteita niin, että joku kivi, käpy tai keppi on kiven päällä, puun takana, oksan alla, kahden lehden välissä, kannon päällä yms. Kuvattavana voi olla myös joku lelu.)
  - **Runot:** Kateellinen kaula, Yllätyksen kiikari, Kevät into, Ankan inho ( Tunnelintu, Mirkka Auvinen )

## TOUKOKUU

- Saippuakuplien puhaltaminen
- Leikkikenttä retki
- Kirjasto
- Jalkapallokenttä : Pelit,hipat, kisailut, juokseminen
- Kevätjuhlat



## KESÄKUU

- Hyönteishotellit maitotölkeistä (leikataan matotölkistä yläosa pois ja kerätään sinne yhdessä keppejä, käpyjä, kuivaa heinää, risuja yms.)
- **3.6. Maailman pyöräilypäivä**
  - Haastetaan henkilökunta ja vanhemmat sekä lapset pyöräilemään päiväkotiin kesäkuukausina
- **5.6. Maailman ympäristöpäivä**
  - <https://mielen.fi/maailman-ymparistopaiva-5-6/>
- **7.6. Suklaajätelön päivä**
- Kesäseuranta



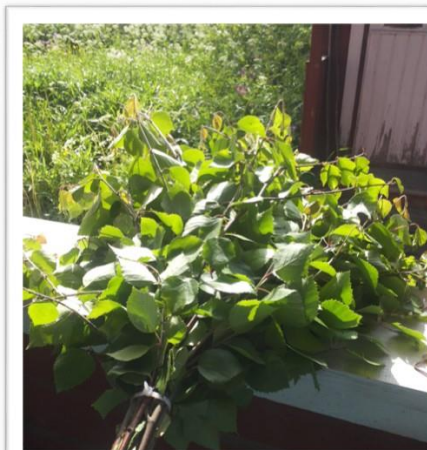
## KESÄKUU

- **8.6. Suomalaisen saunan päivä**
  - Leikitään saunaa
- **10.6 Kasvien istutus ulos**
- **16.6. Luonnon kukkien päivä**
  - Kukkien poimiminen
  - Kukkaseppeleet
- Leikkikenttä retket
- Taidenäyttelyt
- Pihapelit
- Laita leppäkertulle oikea määrä pilkkuja (piirretään leppäkerttu ja kerrotaan montako pilkkuja sille kuuluu. Lapsi etsii ja laittaa esimerkiksi kivistä määrätyn määrän pilkkuja leppäkertulle.)
- Kuunnellaan Leppäkerttu ilman pilkkuja lasten musiikkisatukirja

## KESÄKUU

### Juhannusviikko

- Koivunlehtien keräämistä suodatinpusseihin
- Haitarimusiikki
- Loru pöllö ei saunomasta lakkaa, lakkaa
- Makkaran paisto nuotiolla
- Puut eri vuodenaikoina
- Aistit
- Vanhainkodilla yhteinen juhannusjuhla





## HEINÄKUU

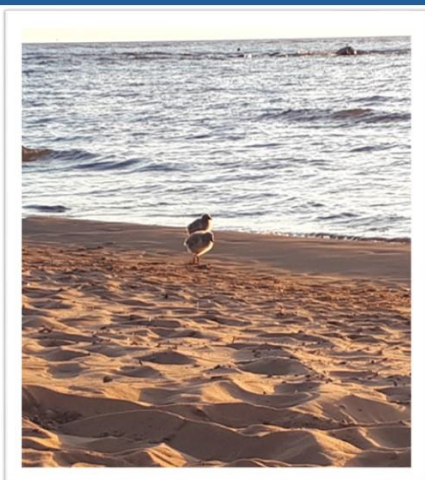
- **6.7. Eino Leinon päivä**
  - Runoja ja loruja
- **7.7. Suklaapäivä**
- **22.7. Riippumattopäivä**
  - Päivälepo riippumatossa tai retkipatjalla
  - Pilvien seuraaminen, mitä näet taivaalla?
- **27.7. Unikeonpäivä**
  - Päivälepo ulkona

**Kasvien hoito ja kasvun seuraaminen**



## HEINÄKUU

- Vesileikit
- Saippuakuptien puhaltelu
- Pallopelit ja -leikit
- Leikkikenttätretket eri leikkikentille
- Vanhainkoti -vierailu
- Luonnon tutkiminen
- Puut eri vuodenaikoina



## HEINÄKUU

- Ötököiden tutkiminen, luupit
- Laulut ja lorut:
  - Ötökkätanssi
  - Laulu aamu duurissa
  - Missä kasvaa punainen kukka?
  - Kärpänen istui sormella
  - Pomenian loru- ja taputusleikit